

Εθνική Στρατηγική για τη νεολαία 2030

εθνική
στρατηγική
για τη νεολαία

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα	2
Πίνακας ακρωνυμίων	4
Γενική Επισκόπηση	5
Υφιστάμενη κατάσταση της νεολαίας της Κύπρου	9
Όραμα	13
Ηλικιακή ομάδα στόχος	13
Διάρκεια Στρατηγικής.....	13
Βασικές αρχές στις οποίες εδράζεται η ΕΣΝ 2030	13
Μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τον καταρτισμό της ΕΣΝ 2030	15
Στόχοι της ΕΣΝ 2030.....	17
Οριζόντια Προτεραιότητα 1: Συμπερίληψη όλων των νέων	18
Οριζόντια Προτεραιότητα 2: Βελτίωση της πρόσβασης της νεολαίας σε πληροφόρηση	18
Οριζόντια Προτεραιότητα 3: Πράσινη ανάπτυξη	18
Στρατηγικός Στόχος 01: Ενίσχυση της συμμετοχής της νεολαίας στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων	19
Προτεραιότητα 1: Δημιουργία αποτελεσματικών καναλιών επικοινωνίας με την νεολαία και ενίσχυση της ενεργού πολιτότητας.....	19
Προτεραιότητα 2: Υποστήριξη και ενίσχυση των οργανώσεων νεολαίας.....	20
Στρατηγικός Στόχος 02: Βελτίωση της ποιότητας της μάθησης και της πρόσβασης της νεολαίας σε αυτή	20
Προτεραιότητα 1: Ενίσχυση των ψηφιακών και χρηματοοικονομικών δεξιοτήτων.....	20
Προτεραιότητα 2: Αναβάθμιση των υπηρεσιών της επαγγελματικής συμβουλευτικής	21
Προτεραιότητα 3: Υποστήριξη των ευάλωτων ομάδων νέων.....	21
Προτεραιότητα 4: Ενίσχυση ενδιαφέροντος για τον πολιτισμό.....	21
Προτεραιότητα 5: Ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης των νέων	21
Προτεραιότητα 6: Ενίσχυση του τομέα εργασίας με/για τη νεολαία (“youth work”)....	22
Στρατηγικός στόχος 03: Ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας	22
Προτεραιότητα 1: Πρόσβαση σε πληροφόρηση σχετικά με ευκαιρίες χρηματοδότησης	23
Προτεραιότητα 2: Παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	23
Προτεραιότητα 3: Παροχή ευκαιριών χρηματοδότησης.....	23

Στρατηγικός στόχος 04: Προαγωγή της ψυχικής και σωματικής υγείας και της ευεξίας της νεολαίας,	24
Προτεραιότητα 1: Ενδυνάμωση των νέων και ενίσχυση της πρόσβασης τους σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας	24
Προτεραιότητα 2: Επιμόρφωση γονέων/κηδεμόνων και εκπαιδευτικών	25
Προτεραιότητα 3: Βελτίωση της φυσικής κατάστασης της νεολαίας	25
Στρατηγικός στόχος 05: Βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης και στέγασης της νεολαίας	26
Προτεραιότητα 1: Πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή στέγαση	26
Προτεραιότητα 2: Προώθηση της αμειβόμενης πρακτικής άσκησης.....	26
Προτεραιότητα 3: Προώθηση πολιτικών απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς	26
Προτεραιότητα 4: Προώθηση ευέλικτων μορφών εργασίας.	27
Προτεραιότητα 5: Προώθηση των δεξιοτήτων που αποκτώνται μέσω του εθελοντισμού.	27
Πλαίσιο διακυβέρνησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης της ΕΣΝ 2030	27
Επίλογος	29
Βιβλιογραφία.....	30
Παραρτήματα	33
Παράρτημα 1: Μεθοδολογία.....	33
Παράρτημα 2: Διαμόρφωση στόχων	39
Παράρτημα 3 : Συμμετέχοντες σε δραστηριότητες ανατροφοδότησης στο πλαίσιο καταρτισμού ΕΣΝ 2030	41

Πίνακας ακρωνυμίων

ΔΟΕ	Διυπηρεσιακή Ομάδα Εργασίας για την Νεολαία
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΣΝ	Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία
ΚΔ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΚΟΚΕΝ	Κυπριακός Οργανισμός Κέντρων Νεότητας
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΝΕΚ	Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου
ΟΟΣΑ – ΟΕCD	Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη
ΣυνΚ	Συμβούλιο Νεολαίας Κύπρου

Γενική Επισκόπηση

Η νεολαία, αποτελεί το παρόν και το μέλλον της Κύπρου, και η επένδυση σε αυτή συμβάλλει στην ευημερία και την πρόοδο της κοινωνίας μας. Η Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία 2030 (ΕΣΝ 2030) έρχεται να χαράξει ένα ολοκληρωμένο και συντονισμένο πλαίσιο δράσης, το οποίο θα αντιμετωπίζει τις μεταβαλλόμενες ανάγκες και προοπτικές της νεολαίας. Η Στρατηγική, αντανακλά την προσήλωση της κυβέρνησης και του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου (ΟΝΕΚ) στην προώθηση πολιτικών που ενδυναμώνουν τη νεολαία και συμβάλλουν στη δημιουργία ενός βιώσιμου μέλλοντος για αυτή.

Η ΕΣΝ 2030 αποτελεί συνέχεια της προηγούμενης Στρατηγικής, η οποία αφορούσε την περίοδο 2017-2022 και η οποία έθεσε τα θεμέλια για την κατανόηση και την αντιμετώπιση των αναγκών της νεολαίας στην Κύπρο. Η νέα Στρατηγική λαμβάνει υπόψη τα ευρήματα και τις εμπειρίες της προηγούμενης περιόδου, ενσωματώνοντας παράλληλα νέες ευκαιρίες και προκλήσεις που προκύπτουν από το διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον.

Μέσω της διατομεακής συνεργασίας και της ενεργής συμμετοχής της νεολαίας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, η ΕΣΝ 2030 στοχεύει στη δημιουργία ενός υποστηρικτικού και εμπλουτισμένου περιβάλλοντος, όπου κάθε νέος και νέα θα έχει την ευκαιρία να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητές του.

Για τη δημιουργία της ΕΣΝ 2030, πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες ενέργειες:

1. Αξιολόγηση της Α' ΕΣΝ 2017-2022 και προκαταρκτική αναγνώριση των αναγκών της νεολαίας,
2. Χαρτογράφηση κύριων αναγκών και προτεραιοτήτων της νεολαίας, καθώς και καλών πρακτικών εθνικών στρατηγικών για τη νεολαία,
3. Διεξαγωγή εργαστηρίου με τη διυπηρεσιακή ομάδα εργασίας (ΔΟΕ)¹, τη νεολαία και τον ΟΝΕΚ για την παραγωγή ιδεών όσον αφορά το όραμα και τους στρατηγικούς στόχους,
4. Διεξαγωγή διαβουλεύσεων και συνεντεύξεων με τη νεολαία για τον καθορισμό του οράματος και των στρατηγικών στόχων.

Η νεολαία στην Κύπρο αποτελεί μια δυναμική ομάδα με μεταβαλλόμενες ανάγκες αλλά και δυνατότητες, οι οποίες απαιτούν ενημερωμένες και ευέλικτες πολιτικές. Η Α' Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία 2017-2022 συνέβαλε στην κατανόηση των αναγκών της νεολαίας και στην ενσωμάτωσή τους στις κρατικές πολιτικές. Σύμφωνα με την χαρτογράφηση των αναγκών της νεολαίας που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο καταρτισμού της ΕΣΝ 2030, αλλά και μέσω της ανατροφοδότησης που λήφθηκε από τα εμπλεκόμενα μέρη, σήμερα, η νεολαία στην Κύπρο αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις. Οι κυριότερες εντοπίζονται στις εξής θεματικές:

- Εκπαίδευση,
- Απασχόληση,
- Ψυχική υγεία,
- Συμμετοχή στα κοινά,
- Κοινωνική ενσωμάτωση.

Αυτές είναι οι προκλήσεις που η Εθνική Στρατηγική στοχεύει να αντιμετωπίσει, επιδιώκοντας παράλληλα την ευθυγράμμιση με τη Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Νεολαία 2019-

¹ Η διυπηρεσιακή ομάδα εργασίας (ΔΟΕ) αποτελείται από 33 μέλη (Δεκέμβριος 2024), συμπεριλαμβανομένων κρατικών φορέων, υπουργείων, οργανισμών και γραφείων επιτρόπου. Στόχος της ΔΟΕ είναι η ενίσχυση της διατομεακής συνεργασίας στα θέματα νεολαίας και η ενεργός συμβολή των μελών της στη διαμόρφωση, υλοποίηση και παρακολούθηση της Εθνικής Στρατηγικής. Είχε αρχικά συσταθεί κατά την εκπόνηση της Α' Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία 2017-2022, και εκ τότε έχει διευρυνθεί.

2027², η οποία απαρτίζεται από τους 11 Ευρωπαϊκούς Στόχους για τη νεολαία (“European Youth Goals”).

Η Στρατηγική παρέχει μια δομημένη προσέγγιση για τον συντονισμό και την ενίσχυση των δράσεων, με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης όλων των νέων, μέσα από την ανάπτυξη στρατηγικών στόχων.

Κεντρικό ρόλο διαδραματίζει και το όραμα της Στρατηγικής, το οποίο καθορίζει την κατεύθυνση και τον γενικό προσανατολισμό. Το όραμα προσφέρει σαφήνεια και καθορίζει τις προτεραιότητες, ενισχύοντας τη δέσμευση όλων των εμπλεκόμενων. Επιπρόσθετα, οι στρατηγικοί στόχοι παρέχουν την απαραίτητη δομή για την Εθνική Στρατηγική, διασφαλίζοντας ότι καλύπτει όλες τις κρίσιμες ανάγκες και προκλήσεις της νεολαίας της Κύπρου.

Όραμα της Στρατηγικής:

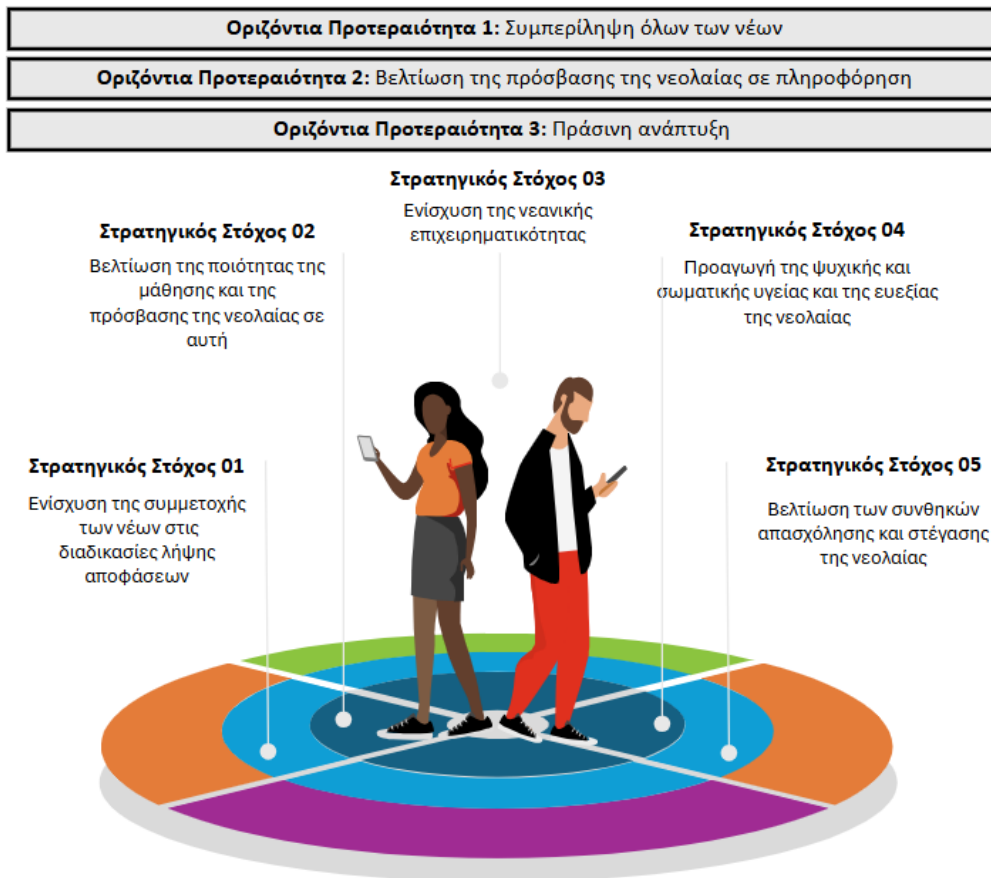
Η ενότητα αυτή παρουσιάζει το όραμα για τη Στρατηγική έως το 2030, το οποίο έχει καθοριστεί ως ακολούθως:

«Όραμα της Β΄ Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία 2030 αποτελεί η παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους τους νέους και νέες για προσωπική ανάπτυξη, επαγγελματική πρόοδο και συμμετοχή στα κοινά. Ταυτόχρονα, η Στρατηγική στοχεύει στην ενδυνάμωση της νεολαίας μέσω της βελτίωσης της ποιότητας της εκπαίδευσης, της απασχόλησης και της υγείας, επιτρέποντάς τους να διαμορφώσουν οι ίδιοι το μέλλον τους. Ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων και την κοινωνική αλλαγή, προάγοντας την καινοτομία, την κοινωνική δικαιοσύνη και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα.»

Στρατηγικοί στόχοι:

Η Εθνική Στρατηγική έχει διαμορφωθεί γύρω από πέντε (5) θεμελιώδεις στρατηγικούς στόχους, οι οποίοι αποτελούν τα βασικά δομικά στοιχεία της. Αυτοί οι στόχοι διασφαλίζουν ότι το σχέδιο δράσης θα καλύπτει όλες τις κρίσιμες πτυχές που αφορούν τη νεολαία. Κάθε στόχος έχει σχεδιαστεί για να ανταποκριθεί σε ένα συγκεκριμένο σύνολο αναγκών και προκλήσεων της νεολαίας, ενώ αποτελείται από συγκεκριμένες προτεραιότητες, οι οποίες παρέχουν την απαραίτητη δομή για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των ζητημάτων που καλείται να επιλύσει. Πέραν των επιμέρους προτεραιοτήτων, όλοι οι στόχοι διέπονται και από τρεις οριζόντιες προτεραιότητες, που αφορούν τη συμπερίληψη, την επαρκή πληροφόρηση της νεολαίας και την πράσινη ανάπτυξη, οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε όλες τις δράσεις της Στρατηγικής. Οι στόχοι έχουν ως εξής:

² European Union (2019). *Resolution of the Council of the European Union and the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on a framework for European cooperation in the youth field: The European Union Youth Strategy 2019-2027*. [online] Europa.eu. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A42018Y1218%2801%29> [Accessed 28 Jan. 2025].

Διάγραμμα 1: Συνοπτική παρουσίαση των στόχων της ΕΣΝ 20230

Οριζόντιες Προτεραιότητες

Οριζόντια Προτεραιότητα 1: Συμπερίληψη όλων των νέων

Οριζόντια Προτεραιότητα 2: Βελτίωση της πρόσβασης της νεολαίας σε πληροφόρηση

Οριζόντια Προτεραιότητα 3: Πράσινη ανάπτυξη

Στρατηγικοί Στόχοι

Στρατηγικός Στόχος 01: Ενίσχυση της συμμετοχής της νεολαίας στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων

Προτεραιότητα 1: Δημιουργία αποτελεσματικών καναλιών επικοινωνίας με την νεολαία και ενίσχυση της ενεργού πολιτότητας

Προτεραιότητα 2: Υποστήριξη και ενίσχυση των οργανώσεων νεολαίας

Στρατηγικός Στόχος 02: Βελτίωση της ποιότητας της μάθησης και της πρόσβασης της νεολαίας σε αυτή

Προτεραιότητα 1: Ενίσχυση των ψηφιακών και χρηματοοικονομικών δεξιοτήτων

Προτεραιότητα 2: Αναβάθμιση των υπηρεσιών της επαγγελματικής συμβουλευτικής

Προτεραιότητα 3: Υποστήριξη των ευάλωτων ομάδων νέων

Προτεραιότητα 4: Ενίσχυση ενδιαφέροντος για τον πολιτισμό

Προτεραιότητα 5: Ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης των νέων

Προτεραιότητα 6: Ενίσχυση του τομέα εργασίας με/για τη νεολαία (“youth work”)

Στρατηγικός στόχος 03: Ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας

Προτεραιότητα 1: Πρόσβαση σε πληροφόρηση σχετικά με ευκαιρίες

Προτεραιότητα 2: Παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Προτεραιότητα 3: Παροχή ευκαιριών χρηματοδότησης

Στρατηγικός στόχος 04: Προαγωγή της ψυχικής και σωματικής υγείας και της ευεξίας της νεολαίας

Προτεραιότητα 1: Ενδυνάμωση των νέων και ενίσχυση της πρόσβασης τους σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας

Προτεραιότητα 2: Επιμόρφωση γονέων/κηδεμόνων και εκπαιδευτικών

Προτεραιότητα 3: Βελτίωση της φυσικής κατάστασης της νεολαίας

Στρατηγικός στόχος 05: Βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης και στέγασης της νεολαίας

Προτεραιότητα 1: Πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή στέγαση

Προτεραιότητα 2: Προώθηση της αμειβόμενης πρακτικής άσκησης

Προτεραιότητα 3: Προώθηση πολιτικών απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς

Προτεραιότητα 4: Προώθηση ευέλικτων μορφών εργασίας

Προτεραιότητα 5: Επικύρωση και προώθηση των δεξιοτήτων που αποκτώνται μέσω του εθελοντισμού.

Για την αποτελεσματική εφαρμογή και παρακολούθηση της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία 2030, θα καθιερωθεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο διακυβέρνησης, όπως και ένας μηχανισμός παρακολούθησης και αξιολόγησής της. Ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου (ONEK) θα λειτουργεί ως εθνικός συντονιστής, διασφαλίζοντας τη συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων και παρακολουθώντας την υλοποίηση των δράσεων.

Η Στρατηγική θα περιλαμβάνει μετρήσιμες δράσεις και δείκτες απόδοσης, επιτρέποντας την τακτική παρακολούθηση της προόδου υλοποίησής της. Επίσης, ο μηχανισμός παρακολούθησης και αξιολόγησης θα διασφαλίζει τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων, ενώ η ενδιάμεση αξιολόγηση θα παρέχει συστάσεις για την αναθεώρηση της Στρατηγικής, διασφαλίζοντας την επίτευξη των στόχων έως το 2030. Η ευελιξία της Στρατηγικής θα επιτρέπει την αναθεώρηση των προτεραιοτήτων με βάση τις μεταβαλλόμενες ανάγκες.

Υφιστάμενη κατάσταση της νεολαίας της Κύπρου

Η νεολαία της Κύπρου αποτελεί μια δυναμική πληθυσμιακή ομάδα με πολλές δυνατότητες και προοπτικές, καθώς και με συγκεκριμένες ανάγκες και προβληματισμούς.

Η εκπαίδευση στη χώρα παρουσιάζει θετικά στοιχεία, καθώς η Κύπρος κατέχει το τρίτο υψηλότερο ποσοστό αποφοίτων ανώτερης εκπαίδευσης στην Ευρώπη (55.5%³ του πληθυσμού). Όσον αφορά την ολοκλήρωση δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η Κύπρος κατατάσσεται 12η από τις 27 χώρες της ΕΕ (με ποσοστό ολοκλήρωσης 88.4% το 2023)⁴. Αυτή η ισχυρή βάση εκπαίδευσης προσφέρει στους νέους και στις νέες σημαντικά εφόδια για την επαγγελματική τους πορεία και την προσωπική τους ανάπτυξη.

Παρά τη δέσμευση που δείχνει η νεολαία προς τη μόρφωση, η ανάγκη για βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής καθοδήγησης παραμένει. Συγκεκριμένα, η Κύπρος κατατάσσεται στην 20^η θέση στην ΕΕ όσον αφορά την απασχόληση πρόσφατων αποφοίτων, με 80.6% των πρόσφατων αποφοίτων δευτεροβάθμιας ή ανώτερης εκπαίδευσης να δηλώνουν ότι βρήκαν εργασία εντός τριών ετών από την ολοκλήρωση της εκπαίδευσής τους, ενώ ο ευρωπαϊκός μέσος όρος φτάνει το 83.5%⁵. Πρόσφατες εκθέσεις και έρευνες^{6,7,8} επεσήμαναν την ανάγκη βελτίωσης του εκπαιδευτικού συστήματος στην Κύπρο, προκειμένου να καλυφθούν οι εξελισσόμενες ανάγκες της νεολαίας, περιλαμβάνοντας την ενίσχυση του ρόλου των σχολικών συμβούλων, την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού και τη μετάβαση σε ένα πιο σύγχρονο εκπαιδευτικό μοντέλο. Επιπλέον, απαιτείται περισσότερη και καλύτερη επαγγελματική και συμβουλευτική καθοδήγηση εντός και εκτός του εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς και συμβουλευτικές υπηρεσίες σταδιοδρομίας για νέους/νέες που είτε βρίσκονται ήδη στην αγορά εργασίας είτε έχουν ολοκληρώσει την εκπαίδευση, έτσι ώστε να επιτευχθεί καλύτερη αντιστοιχία δεξιοτήτων (skills match) σε σχέση με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Η νεανική επιχειρηματικότητα αποτελεί ένα σημαντικό πεδίο με μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης στην Κύπρο. Σύμφωνα με τα στοιχεία του «Flash Eurobarometer 513 - Social entrepreneurship and youth (2022)»⁹, το 64% των νέων Κυπρίων προτιμά την αυτοαπασχόληση, ενώ το 67% δηλώνει ότι θα εξέταζε το ενδεχόμενο να δημιουργήσει τη δική του επιχείρηση, αν

³ EUROSTAT (2023). *Educational attainment statistics - Statistics Explained*. [online] Europa.eu. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Educational_attainment_statistics.

⁴ Eurostat (2023). At least upper secondary educational attainment, age group 20-24 by sex. [online] Available at:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00186/default/table?lang=en&category=t_educ.t_educ_outc [Accessed 15 Oct. 2024].

⁵ Eurostat (2023). Employment rates of recent graduates. [online] Available at:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00053/default/bar?lang=en&category=t_educ.t_educ_outc [Accessed 15 Oct. 2024].

⁶ Βουλή των Νέων Αντιπροσώπων (2023). ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ 6ης BTNA. [online] Cyprus Youth Parliament. Available at: <https://voulineon.com/ekthesis-kinovouleftikon-epitropon/> [Accessed 28 Jun. 2024].

⁷ Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου (2022). ΕΚΘΕΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ Δ' ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΝΕΩΝ. [online] Available at: <https://youthpolicy.onek.org.cy/wp-content/uploads/%CE%88%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CE%A0%CE%BF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%AC%CF%84%CF%89%CE%BD-4%CE%B7%CF%82-%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%A3%CF%85%CE%BD%CF%8C%CE%B4%CE%BF%CF%85-%CE%9D%CE%AD%CF%89%CE%BD-2022-v.27.06.2022.pdf> [Accessed 28 Jun. 2024].

⁸ Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου (2022b). Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ποσοτικής Έρευνας: 4ο Νεο-Βαρόμετρο. [online] Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ποσοτικής Έρευνας: 4ο Νεο-Βαρόμετρο. Available at: <https://youthpolicy.onek.org.cy/wp-content/uploads/Youth-barometer-4.pdf> [Accessed 28 Jun. 2024].

⁹ European Commission (2022). *Flash Eurobarometer 513 Social entrepreneurship and youth*. [online] Available at: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2670>.

και δεν έχει ακόμη προβεί σε ενέργειες, με τα δύο αυτά ποσοστά να είναι τα υψηλότερα στην Ευρώπη. Παρ' όλα αυτά, η νεολαία στην Κύπρο αντιμετωπίζει σοβαρά εμπόδια, με το 54% να αναφέρει την έλλειψη κεφαλαίου ή πόρων ως το κυριότερο εμπόδιο, καταγράφοντας επίσης το υψηλότερο ποσοστό στην Ε.Ε. Επιπλέον, το 40% εκφράζει ανησυχίες για τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, ενώ το 29% δηλώνει ότι δεν διαθέτει τις απαραίτητες γνώσεις ή δεξιότητες για να συστήσει μια επιχείρηση. Παράλληλα, η ευαισθητοποίηση για την κοινωνική επιχειρηματικότητα παραμένει περιορισμένη, με μόλις το 34% των νέων να είναι ενήμεροι σχετικά με αυτή. Για να ενισχυθεί η επιχειρηματικότητα στην Κύπρο, απαιτούνται στοχευμένες πολιτικές που θα διευκολύνουν την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, θα παρέχουν εκπαίδευση και θα υποστηρίζουν την ανάπτυξη νέων καινοτόμων ιδεών.

Όσο αφορά την εμπλοκή της νεολαίας στα κοινά, σύμφωνα με τα στοιχεία του 5ου Νεοβαρόμετρου από τον ONEK, η νεολαία στην Κύπρο αποτελείται από ενεργούς πολίτες, με έναν στους τρεις νέους περίπου να έχει σταθερή εμπλοκή στα κοινά αλλά και σε κοινωνικές δραστηριότητες, με τις δημοφιλέστερες να αφορούν τον εθελοντισμό και τον αθλητισμό¹⁰. Η νεολαία είναι επίσης ιδιαίτερα ενεργή και σε άλλες δράσεις που αφορούν τα κοινά, με το 88% των νέων που έλαβαν μέρος στην προαναφερθείσα έρευνα να συμμετέχουν σε δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, το 64% να επιλέγει ηθικά προϊόντα, λειτουργώντας με τον τρόπο αυτό ως υπεύθυνοι καταναλωτές, και το 54% να εναντιώνονται έμπρακτα στην αδικία και στις διακρίσεις¹¹. Παρ' όλα αυτά, η συμμετοχή της νεολαίας στις πολιτικές διαδικασίες αποτελεί σημείο που χρήζει ενίσχυσης. Τα αποτελέσματα του 5ου Νεοβαρόμετρου δείχνουν ότι το 2023 μόλις το 36% των νέων στην Κύπρο είχε μεγάλο ή αρκετό ενδιαφέρον για την πολιτική, σημειώνοντας μείωση σε σύγκριση με τα αποτελέσματα του 4ου Νεοβαρόμετρου (48% με πολύ/αρκετό ενδιαφέρον). Παράλληλα, σύμφωνα με το Ευρωβαρόμετρο για το έτος 2024, το 53% της νεολαίας στην Κύπρο δήλωσε ότι σχεδίαζε να ψηφίσει στις ευρωεκλογές του 2024, δείχνοντας μεν πρόθεση για συμμετοχή σε πολιτικές διαδικασίες, αλλά απέχοντας από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο του 64%¹².

Η πρόθεση ψήφου, καθώς και η συμμετοχή σε δραστηριότητες που στοχεύουν στην κοινωνική αλλαγή, υποδηλώνουν αυξανόμενη ευαισθητοποίηση και προθυμία για καλλιέργεια ενός πολιτικά ενεργού νεανικού πληθυσμού. Ωστόσο, πέραν του ενδιαφέροντος, το χάσμα που δηλώνεται μεταξύ της νεολαίας και των υπευθύνων για την λήψη αποφάσεων, η έλλειψη αξιοκρατίας στην πολιτική σκηνή και το αίσθημα ότι οι ανάγκες της νεολαίας δεν λαμβάνονται υπόψη στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής, συμβάλλουν στη δημιουργία της αίσθησης αποξένωσης και αποκλεισμού από τις δημοκρατικές διαδικασίες¹³. Επιπρόσθετα, σε όλα τα Νεοβαρόμετρα του ONEK, ο βαθμός εμπιστοσύνης των νέων προς τους θεσμούς κυμαίνεται σε σταθερά χαμηλό επίπεδο.¹⁴

Η ψυχική υγεία των νέων αποτελεί επίσης ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που αντιμετωπίζει η νεολαία σήμερα. Σύμφωνα με έρευνα του ONEK το 2022, το 57% των ερωτηθέντων νέων δήλωσε ότι ένιωσε την ανάγκη να επισκεφθεί επαγγελματία ψυχικής υγείας. Με τη χρήση της κλίμακας αξιολόγησης κατάθλιψης (PHQ-9), η ίδια έρευνα έδειξε ότι το 52% των ερωτηθέντων παρουσιάζει συμπτώματα κατάθλιψης, ενώ με βάση την κλίμακα αξιολόγησης άγχους (GAD-7), σχεδόν το 50% των ερωτηθέντων στην ίδια έρευνα αντιμετωπίζουν μέτρια ή σοβαρή μορφή άγχους, καταδεικνύοντας την ανάγκη για πολιτικές που

¹⁰ ONEK (2023). Αποτελέσματα 5ου Νεοβαρόμετρου από τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου – Youth Policy. [online] Onek.org.cy. Available at: <https://youthpolicy.onek.org.cy/apotelesmata-5ou-neovarometrou-apo-ton-organismo-neolaias-kyprou/> [Accessed 26 Nov. 2024].

¹¹ ONEK (2023). Αποτελέσματα 5ου Νεοβαρόμετρου από τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου – Youth Policy. [online] Onek.org.cy. Available at: <https://youthpolicy.onek.org.cy/apotelesmata-5ou-neovarometrou-apo-ton-organismo-neolaias-kyprou/> [Accessed 26 Nov. 2024].

¹² European Union (2024). Youth and democracy. [online] Available at: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3272>.

¹³ 10th Cycle of EU Youth Dialogue, NWG Consultation Phase Reporting Tool

¹⁴ ONEK (2023). Αποτελέσματα 5ου Νεοβαρόμετρου από τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου – Youth Policy. [online] Onek.org.cy. Available at: <https://youthpolicy.onek.org.cy/apotelesmata-5ou-neovarometrou-apo-ton-organismo-neolaias-kyprou/> [Accessed 26 Nov. 2024].

να στοχεύουν στη βελτίωση της ψυχικής υγείας των νέων και να αντιμετωπίζουν τις σχετικές προκλήσεις.

Ένα επιπλέον πρόβλημα που επηρεάζει το βιοτικό επίπεδο της νεολαίας είναι η «παρατεταμένη νεότητα», που υποδηλώνει την εγκατάλειψη της γονικής στέγης σε μεγαλύτερη ηλικία, η οποία σχετίζεται με την παρατεταμένη παραμονή στην εκπαίδευση, την καθυστέρηση ένταξης στην αγορά εργασίας, καθώς και τους χαμηλούς μισθούς (σε σύγκριση με το κόστος ζωής), εφόσον ξεκινήσουν να εργάζονται. Σύμφωνα με τη Eurostat, η μέση ηλικία εγκατάλειψης της γονικής στέγης στην Κύπρο είναι τα 27.5 έτη, λίγο πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο των 26.4 ετών¹⁵. Αυτές οι προκλήσεις απαιτούν συντονισμένες πολιτικές δράσεις και ευαισθητοποίηση από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για τη βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης και στέγασης της νεολαίας.

Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΣΝ 2030 καλείται να μελετήσει τις πιο πάνω προκλήσεις, αλλά και δυνατότητες της νεολαίας, με σκοπό να ανταποκριθεί σε αυτές, εναρμονιζόμενη επίσης με ευρωπαϊκές και διεθνείς πρακτικές.

Ευθυγράμμιση με εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς πολιτικές

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη νεολαία για την περίοδο 2019-2027¹⁶ έχει ως σκοπό την ενίσχυση της συμμετοχής της νεολαίας στη δημοκρατική ζωή και την υποστήριξη της κοινωνικής και πολιτικής δέσμευσης για διασφάλιση ότι όλοι οι νέοι και νέες διαθέτουν τους απαραίτητους πόρους για να συμμετάσχουν στην κοινωνία, ενσωματώνοντας τρεις κύριους πυλώνες: "Engage", "Connect" και "Empower". Ο πρώτος πυλώνας στοχεύει στην ουσιαστική συμμετοχή της νεολαίας σε πολιτικές και κοινωνικές διαδικασίες και είναι πλήρως ευθυγραμμισμένος με την ανάγκη για καλλιέργεια ενός πολιτικά ενεργού νεανικού πληθυσμού στην Κύπρο. Ο δεύτερος πυλώνας προάγει τη διασύνδεση μεταξύ της νεολαίας στην Ευρώπη μέσω της κινητικότητας και της ανταλλαγής εμπειριών, ενώ ο τρίτος πυλώνας εστιάζει στην ενδυνάμωση των νέων, αναγνωρίζοντας τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν και προτείνοντας τρόπους ενίσχυσης των δεξιοτήτων και της απασχόλησής τους. Ο συγκεκριμένος πυλώνας ευθυγραμμίζεται με τις ανάγκες της Κυπριακής νεολαίας σχετικά με την ανάπτυξη δεξιοτήτων, τις ευκαιρίες απασχόλησης και την αντιστοίχιση των δεξιοτήτων της νεολαίας με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

Οι 11 Ευρωπαϊκοί στόχοι ("Youth Goals") για τη νεολαία που σχετίζονται με τους προαναφερθέντες πυλώνες περιλαμβάνουν:

1. Σύνδεση της ΕΕ με τη Νεολαία.
2. Ισότητα όλων των φύλων.
3. Κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς.
4. Ενημέρωση & Επικοινωνιατικός Διάλογος.
5. Ψυχική Υγεία & Ευεξία.
6. Προαγωγή των νέων της υπαίθρου.
7. Ποιοτική Απασχόληση για Όλους.
8. Ποιοτική Μάθηση.
9. Χώρος και Συμμετοχή για Όλους.
10. Βιώσιμη Πράσινη Ευρώπη.
11. Οργανώσεις Νεολαίας & Ευρωπαϊκά Προγράμματα.

¹⁵ eurostat (2023b). *When do young Europeans leave their parental home? - Products Eurostat News - Eurostat*. [online] ec.europa.eu. Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230904-1>.

¹⁶ Ευρωπαϊκή Ένωση (2019). *Στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία | European Youth Portal*. [online] European Youth Portal. Available at: https://youth.europa.eu/strategy_el [Accessed 22 Nov. 2024].

Επιπρόσθετα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ως παρακαταθήκη του Ευρωπαϊκού Έτους Νεολαίας 2022 και σύμφωνα με τη Στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία 2019-2027^{17,18} θα αναλάβει δράση σε δύο βασικούς τομείς:

1. Την ενίσχυση της φωνής της νεολαίας στη χάραξη πολιτικής της ΕΕ.
2. Την αντιμετώπιση των θεμάτων που αφορούν τη νεολαία σε όλους τους τομείς πολιτικής.

Επιπλέον, η προσέγγιση του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ – OECD) τονίζει την ανάγκη ενσωμάτωσης των νέων στη διαμόρφωση πολιτικής (youth mainstreaming) και την ανάπτυξη στρατηγικών που θα ανταποκριθούν στις σύγχρονες προκλήσεις^{19,20}. Ορισμένες από τις προτάσεις περιλαμβάνουν την προώθηση της ηλικιακής διαφορετικότητας και την παρακολούθηση των ανισοτήτων μέσω της ενσωμάτωσης διαγενεακών φακών (intergenerational lenses).

Όσον αφορά τη Στρατηγική για τη Νεολαία 2030 των Ηνωμένων Εθνών²¹, αυτή επικεντρώνεται στην ενίσχυση της φωνής των νέων, την πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες και την οικονομική ενδυνάμωση, τονίζοντας την ανάγκη για συνεργασία και συμμετοχή. Παράλληλα, η Στρατηγική των Ηνωμένων Εθνών δίνει σημαντική έμφαση στην ψυχική υγεία και ευημερία, η οποία έχει άμεση σχέση με την αντιμετώπιση των προαναφερθεισών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η νεολαία στην Κύπρο σχετικά με τη ψυχική υγεία.

Παράλληλα, η Κοινοπολιτεία έχει θέσει μια σειρά από προτεραιότητες σε σχέση με τη νεολαία, οι οποίες υλοποιούνται μέσω του «Commonwealth Youth Programme»²². Έμφαση δίνεται στην εμπλοκή και αναγνώριση της νεολαίας, στην υποστήριξη των κυβερνήσεων-μελών της Κοινοπολιτείας, αλλά και στην προώθηση του «youth work»²³, το οποίο περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων—κοινωνικών, πολιτιστικών και εκπαιδευτικών—που διεξάγονται με, από και για τη νεολαία²⁴.

Επιπρόσθετα, η ΕΣΝ 2030 ευθυγραμμίζεται με μια σειρά από εθνικές στρατηγικές που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της νεολαίας, υποστηρίζοντας με αυτόν τον τρόπο τις

¹⁷ European Union (2019). *Resolution of the Council of the European Union and the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on a framework for European cooperation in the youth field: The European Union Youth Strategy 2019-2027 (2018/C 456/01)*. [online] Available at: <https://youth.europa.eu/sites/default/files/inline-files/Communication%20on%20the%20European%20Year%20of%20Youth%202022.pdf> [Accessed 6 Feb. 2025].

¹⁸ European Commission (2022a). *EN EN*. [online] Available at: <https://youth.europa.eu/sites/default/files/inline-files/Communication%20on%20the%20European%20Year%20of%20Youth%202022.pdf> [Accessed 14 Mar. 2025].

¹⁹ OECD (2024). *Youth empowerment and intergenerational justice*. [online] OECD. Available at: <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/youth-empowerment-and-intergenerational-justice.html>.

²⁰ OECD (2024a). *Youth*. [online] OECD. Available at: <https://www.oecd.org/en/topics/youth.html>.

²¹ UN (2018). *UNITED NATIONS YOUTH STRATEGY*. [online] Available at: https://www.un.org/youthenvoy/wp-content/uploads/2018/09/18-00080_UN-Youth-Strategy_Web.pdf.

²² The Commonwealth. *Youth*. [online] Available at: <https://thecommonwealth.org/our-work/youth> [Accessed 29 Jul. 2024].

²³ «Youth work is a broad term covering a wide variety of activities of a social, cultural, educational, environmental and/or political nature by, with and for young people, in groups or individually. Youth work is delivered by paid and volunteer youth workers and is based on non-formal and informal learning processes focused on young people and on voluntary participation. Youth work is quintessentially a social practice, working with young people and the societies in which they live, facilitating young people's active participation and inclusion in their communities and in decision making.»

Council of Europe (2017). *Recommendation CM/Rec (2017)4 of the Committee of Ministers of the Council of Europe to member States on Youth Work*. [online] Available at: <https://rm.coe.int/cmrec-2017-4-and-explanatory-memorandum-youth-work-web/16808ff0d1>

<https://rm.coe.int/cmrec-2017-4-and-explanatory-memorandum-youth-work-web/16808ff0d1>

²⁴ ONEK (2019). *Description – Youth Policy*. [online] Onek.org.cy. Available at: <https://youthpolicy.onek.org.cy/en/youth-work/introduction/> [Accessed 3 Dec. 2024].

υφιστάμενες δράσεις σε εθνικό επίπεδο. Κάποια παραδείγματα εθνικών πρωτοβουλιών με τα οποία συσχετίζεται η ΕΣΝ 2030 περιλαμβάνουν τις εξής στρατηγικές:

- Εθνική Στρατηγική Ψυχικής Υγείας για την περίοδο 2025-2028.
- Εθνική Στρατηγική Δια Βίου Μάθησης 2021 – 2027.
- Εθνική Στρατηγική για την πρόληψη και διαχείριση της βίας στο σχολείο 2024-2028.
- Εθνική Στρατηγική για την προώθηση του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού και της χρηματοοικονομικής παιδείας στην Κύπρο.
- Εθνική Στρατηγική για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης Παιδιών 2025-2027.
- Εθνική Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων 2024-2026.

Συνολικά, οι στρατηγικές και πολιτικές των ευρωπαϊκών, διεθνών, αλλά και εθνικών οργανισμών, επιδιώκουν τη διασφάλιση ενός ισχυρού, συμμετοχικού και ενδυναμωμένου νεανικού πληθυσμού που θα συμβάλλει στην ανάπτυξη και την ευημερία της κοινωνίας. Η Κύπρος, μέσω της ΕΣΝ 2030, επιδιώκει να ευθυγραμμιστεί με αυτές τις προτεραιότητες, προωθώντας τη συμμετοχή των νέων και την ενίσχυση της προσωπικής, επαγγελματικής και κοινωνικής τους θέσης.

Όραμα

Όραμα της Β΄ Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία 2030 αποτελεί η παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους τους νέους και νέες για προσωπική ανάπτυξη, επαγγελματική πρόοδο και συμμετοχή στα κοινά. Ταυτόχρονα, η Στρατηγική στοχεύει στην ενδυνάμωση της νεολαίας μέσω της βελτίωσης της ποιότητας της εκπαίδευσης, της απασχόλησης και της υγείας, επιτρέποντάς τους να διαμορφώσουν οι ίδιοι το μέλλον τους. Ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων και την κοινωνική αλλαγή, προάγοντας την καινοτομία, την κοινωνική δικαιοσύνη και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

Ηλικιακή ομάδα στόχος

Η Στρατηγική στοχεύει στην ηλικιακή ομάδα της νεολαίας από 14-35 ετών, οι οποίοι ανέρχονται σε 271.313 άτομα, αριθμός που αντιπροσωπεύει το 28,1% του συνολικού πληθυσμού των μόνιμων κατοίκων που διαμένουν στην ελεγχόμενη από το Κράτος περιοχή της Κύπρου²⁵ (δεδομένα 2023).

Διάρκεια Στρατηγικής

Η ΕΣΝ θα καλύπτει την περίοδο 2025-2030, προσφέροντας έτσι τη δυνατότητα για μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό, επιτρέποντας τη διαμόρφωση βιώσιμων πολιτικών και δράσεων με ορίζοντα το μέλλον.

Βασικές αρχές στις οποίες εδράζεται η ΕΣΝ 2030

Για την επίτευξη του παραπάνω οράματος, απαιτείται όπως όλες οι πολιτικές που πηγάζουν από την Εθνική Στρατηγική να στηρίζονται σε κάποιες βασικές αρχές. Συγκεκριμένα, οι αρχές που διέπουν την Εθνική Στρατηγική 2030 έχουν ως ακολούθως:

Αναγνώριση

Η νεολαία αποτελεί ένα ξεχωριστό και αξιοπρεπές σύνολο του πληθυσμού, με δικαιώματα και δική της ταυτότητα. Η αναγνώριση της αξίας και της προσφοράς της είναι προϋπόθεση για κάθε

²⁵ Στατιστική Υπηρεσία (2024).

ενέργεια επένδυσης και ενδυνάμωσής της. Οι δυνατότητες και τα προτερήματα της νεολαίας εκλαμβάνονται ως αναγκαία για τη δυναμική ενίσχυση της κοινωνίας.

Σεβασμός

Ο κάθε νέος και νέα αποτελεί μια ξεχωριστή και μοναδική οντότητα, με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, τα οποία πρέπει να γίνονται σεβαστά από την κοινωνία. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των νέων, τα οποία τους καθιστούν ιδιαίτερους και μοναδικούς είναι το φύλο, η ηλικία, η καταγωγή, το χρώμα, η μόρφωση, η γλώσσα, η σωματική και νοητική ικανότητα, οι θρησκευτικές και οι πολιτικές πεποιθήσεις, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η ταυτότητα και η έκφραση του φύλου.

Πρόοδος και ευημερία

Κάθε σχεδιασμός, στόχος και δράση όλων των εμπλεκόμενων φορέων στο πλαίσιο της ΕΣΝ θα πρέπει να επιδιώκει την προσωπική, επαγγελματική και κοινωνικο-εκπαιδευτική ανάπτυξη όλων των νέων και εν τέλει, την πρόοδο και ευημερία τους.

Οι πολιτικές και δράσεις της πολιτείας και των κοινωνικών εταίρων θα πρέπει, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των νέων, τις δυνατότητες και τις δυνάμεις τους, να τους υποστηρίξουν προκειμένου να αναπτύξουν τις σωματικές, νοητικές και συναισθηματικές τους ικανότητες, τις δεξιότητες και τα ταλέντα τους.

Συμμετοχή και ενεργός εμπλοκή

Η ενεργός εμπλοκή και συμμετοχή των νέων σε όλα τα θέματα τα οποία τους αφορούν αποτελεί δομικό στοιχείο και αρχή της Εθνικής Στρατηγικής, καθώς επιδιώκεται να εκφραστούν «οι νέοι για τους νέους» και όχι να εκφράζονται άλλοι για αυτούς. Επομένως, αφού ενημερώνονται κατάλληλα οι νέοι και οι νέες, θα πρέπει να ζητείται η γνώμη τους για οτιδήποτε τους αφορά και θα πρέπει να συμμετέχουν σε κάθε σχεδιασμό και λήψη αποφάσεων ως ενεργοί συμμετέχοντες στη δική τους ανάπτυξη και στην ανάπτυξη της ευρύτερης κοινωνίας. Η νεολαία ως ισότιμος κοινωνικός εταίρος πρέπει να αποτελεί σημείο αναφοράς για τα κέντρα λήψεως αποφάσεων.

Ενδυνάμωση

Η υποστήριξη και ενδυνάμωση των νέων προκειμένου να αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητές τους με σκοπό: α) να εκφράζουν τις απόψεις και τις ιδέες τους, β) να αντιμετωπίζουν πιθανά προβλήματα που θα συναντήσουν στο μέλλον και να ανακτήσουν τον έλεγχο της ζωής τους, γ) να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και την ευθύνη των αποφάσεων και των πράξεων τους και δ) να συμμετέχουν ενεργά, τόσο στην προσπάθεια δημιουργίας του δικού τους μέλλοντος, όσο και των θετικών αλλαγών στην κοινωνία.

Συνεργασία

Η διαρκής ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ κρατικών θεσμών, των ίδιων των νέων και των οργανωμένων συνόλων τους, τόσο εντός όσο και εκτός Κύπρου, λαμβάνεται πολύ σοβαρά υπόψη από την Εθνική Στρατηγική. Επιπλέον, η συνεργασία θα πρέπει να επιδιώκεται και να ενισχύεται από τις τοπικές κοινωνίες στις οποίες υπάρχουν πολλές διεργασίες μεταξύ διαφόρων κοινωνικών ομάδων, στην ευρύτερη κυπριακή κοινωνία, αλλά και μέσα από τη δημιουργία ευκαιριών διεθνών συνεργειών.

Προσβασιμότητα

Όλοι οι στόχοι και δράσεις της ΕΣΝ προνοούν όπως οι νέοι και οι νέες τυγχάνουν ίσης αντιμετώπισης και ευκαιριών, διασφαλίζοντας ότι δεν αποκλείονται άμεσα ή έμμεσα. Οι νέοι και νέες θα πρέπει να απολαμβάνουν ποιοτικές και φιλικές προς τους ιδίους υπηρεσίες και ευκαιρίες εξέλιξης, προσαρμοσμένες στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ομάδας αυτής. Βασική προϋπόθεση της απρόσκοπτης πρόσβασης της νεολαίας στις υπηρεσίες και ευκαιρίες, είναι η παροχή έγκαιρης και έγκυρης σχετικής πληροφόρησης.

Τεκμηρίωση

Η εφαρμογή της ΕΣΝ σε όλα τα επίπεδα πρέπει να βασίζεται σε τεκμηριωμένα στοιχεία που αποτυπώνουν ξεκάθαρα την υφιστάμενη κατάσταση και τη φωνή της νεολαίας. Κατ' επέκταση, απαιτείται η συστηματική συλλογή και ανάλυση πληροφοριών με σκοπό τη συνεχή βελτίωση της αντίληψης της κατάστασης της νεολαίας και το σχεδιασμό αποτελεσματικών πολιτικών.

Διαφάνεια

Όλες οι διαδικασίες και οι αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο υλοποίησης του σχεδίου δράσης της ΕΣΝ 2030 θα πρέπει να διεξάγονται με ανοιχτό και διαφανή τρόπο, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη της νεολαίας προς τους θεσμούς. Θα πρέπει να παρέχεται η ευκαιρία στους νέους και τις νέες να κατανοήσουν πώς και γιατί λαμβάνονται οι αποφάσεις, ενισχύοντας έτσι και την συμμετοχή τους στην ΕΣΝ.

Μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τον καταρτισμό της ΕΣΝ 2030

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τον καταρτισμό της ΕΣΝ 2030, περιλαμβάνει τέσσερις κύριες δραστηριότητες, ως ακολούθως:

1. αξιολόγηση της Α' ΕΣΝ 2017-2022 και προκαταρκτική αναγνώριση των αναγκών της νεολαίας,
2. χαρτογράφηση κύριων αναγκών και προτεραιοτήτων της νεολαίας, καθώς και μελέτη καλών πρακτικών από Στρατηγικές για τη νεολαία που υλοποιήθηκαν σε άλλες χώρες,
3. διεξαγωγή εργαστηρίων με τη ΔΟΕ, τη νεολαία και τον ΟΝΕΚ για την ανατροφοδότηση σχετικά με το όραμα και τους στρατηγικούς στόχους, και
4. διεξαγωγή διαβουλεύσεων και συνεντεύξεων με τη νεολαία για τον καθορισμό του οράματος και των στρατηγικών στόχων.

1. Αξιολόγηση της Α' ΕΣΝ 2017-2022 και αναγνώριση των αναγκών της νεολαίας:

Για τη διαμόρφωση μιας αντιπροσωπευτικής αξιολόγησης της ΕΣΝ 2017-2022, η οποία να καταλήγει σε συστάσεις για τον σχεδιασμό, το περιεχόμενο και τη διακυβέρνηση της νέας Στρατηγικής, η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε χωρίστηκε σε έξι (6) φάσεις, όπως αυτές παρουσιάζονται παρακάτω:

Καθορισμός κριτηρίων αξιολόγησης

Για την αξιολόγηση της Α' ΕΣΝ 2017-2022 και την καταγραφή των εισηγήσεων για τον σχεδιασμό της νέας ΕΣΝ 2030, χρησιμοποιήθηκαν τα έξι (6) κριτήρια²⁶ που ανέπτυξε ο ΟΟΣΑ (OECD) για την αξιολόγηση Στρατηγικών²⁷. Τα εν λόγω κριτήρια επιλέχθηκαν λόγω της διεθνούς αναγνώρισης και της ευρείας χρήσης τους, παρέχοντας ένα αξιόπιστο και συγκρίσιμο

²⁶ Τα κριτήρια αυτά αφορούν τη Συνάφεια, Συνοχή, Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Αντίκτυπο και Βιωσιμότητα.

²⁷ OECD (2023). Evaluation Criteria - OECD. [online] [www.oecd.org](https://www.oecd.org/dac/evaluation/daccriteriaforevaluatingdevelopmentassistance.htm). Available at: <https://www.oecd.org/dac/evaluation/daccriteriaforevaluatingdevelopmentassistance.htm>.

πλαίσιο για την αξιολόγηση μιας Στρατηγικής, σε επίπεδο πολιτικής, παρέμβασης, προγράμματος, έργου ή δραστηριότητας^{28,29,30,31}.

Ανατροφοδότηση από τη ΔΟΕ και τον ONEK

Για τη λήψη ανατροφοδότησης από τη ΔΟΕ και τον ONEK σχετικά με την υλοποίηση της ΕΣΝ 2017-2022, διεξήχθησαν τρεις (3) δραστηριότητες:

- Στοχευμένες συναντήσεις με λειτουργούς του ONEK.
- Εργαστήριο και προσωπικές συνεντεύξεις με τα μέλη της ΔΟΕ.
- Αποστολή ερωτηματολογίου στην ευρύτερη ΔΟΕ.

Ανατροφοδότηση από βασικούς φορείς νεολαίας

Για τη λήψη ανατροφοδότησης σχετικά με την ΕΣΝ 2017-2022 από τους βασικούς φορείς νεολαίας, όπως αυτοί ορίστηκαν από τον ONEK, διενεργήθηκαν δύο (2) ομάδες εστίασης με βασικούς εταίρους από τον τομέα της Νεολαίας (π.χ. Συμβούλιο Νεολαίας Κύπρου, Κυπριακός Οργανισμός Κέντρων Νεότητας, Γενικό Συμβουλευτικό Σώμα, Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια Νεολαίας).

Ανάλυση ανατροφοδότησης που συλλέγηκε

Η ανατροφοδότηση που λήφθηκε αναλύθηκε με βάση τα έξι προκαθορισμένα κριτήρια αξιολόγησης, με αποτέλεσμα την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την αποτελεσματικότητα της ΕΣΝ 2017-2022.

Ανάλυση Εκθέσεων Προόδου Υλοποίησης της Στρατηγικής 2017-2022

Για την καλύτερη κατανόηση της αποτελεσματικότητας της υλοποίησης της ΕΣΝ 2017-2022, πραγματοποιήθηκε ανάλυση των Εκθέσεων Προόδου, που ετοιμάστηκαν κατά την παρακολούθηση της υλοποίησης της Στρατηγικής 2017-2022. Για την ανάλυση των εκθέσεων προόδου, εξετάστηκαν τα μέτρα για τη νεολαία που αναγράφονται στις εκθέσεις προόδου και οι πληροφορίες που παρέχονται για την πρόοδο υλοποίησης κάθε μέτρου.

Προκαταρκτική συλλογή αναγκών

Κατά τη διάρκεια των προαναφερθεισών δραστηριοτήτων, καταγράφηκαν οι προκαταρκτικές απόψεις των εμπλεκόμενων μερών όσον αφορά τις ανάγκες των διαφορετικών πληθυσμιακών ομάδων της νεολαίας, με σκοπό την περαιτέρω ανάλυσή τους στις επόμενες δραστηριότητες.

2. Χαρτογράφηση κύριων αναγκών και προτεραιοτήτων της νεολαίας και μελέτη καλών πρακτικών από στρατηγικές για τη νεολαία που υλοποιήθηκαν σε άλλες χώρες

Χαρτογράφηση και διενέργεια έρευνας γραφείου για την υφιστάμενη κατάσταση της νεολαίας

Η εν λόγω δράση αφορούσε στην έρευνα γραφείου και στην αξιοποίηση των πληροφοριών που είχαν ληφθεί από τους εμπλεκόμενους φορείς για την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης της νεολαίας. Η έρευνα γραφείου επικεντρώθηκε στη μελέτη και ανάλυση εγγράφων που αποτυπώνουν τις ανάγκες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η νεολαία. Η δραστηριότητα

²⁸ INSIGHTS INTO YOUTH POLICY EVALUATION. (n.d.). Available at: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/083920-Insights-YPE-WEB.pdf/9fb49708-466b-54be-ffa7-195a1893d99a?t=1608629117000> [Accessed 4 Apr. 2024].

²⁹ OECD (n.d.). Applying Evaluation Criteria Thoughtfully. [online] Available at: https://www.oecd-ilibrary.org/development/applying-evaluation-criteria-thoughtfully_543e84ed-en.

³⁰ YOUTH POLICY EVALUATION REVIEW. (n.d.). Available at: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/YP-Evaluation-Review-WEB.pdf/3c20fa95-54b8-bcdd-c57e-b12df07840f7> [Accessed 4 Apr. 2024].

³¹ Evaluation Series No 106 Review of the Commonwealth Youth Programme (CYP). (2017). Available at: <https://production-new-commonwealth-files.s3.eu-west-2.amazonaws.com/migrated/inline/106%20-%20Review%20of%20the%20Commonwealth%20Youth%20Programme%20-%20202017.pdf> [Accessed 4 Apr. 2024].

περιλάμβανε επίσης τη χαρτογράφηση των εμπλεκόμενων φορέων στη νεολαία, σχετικών εθνικών στρατηγικών, καθώς και νέων μη-κυβερνητικών δράσεων για τη νεολαία. Όλες οι προαναφερθείσες δραστηριότητες αποσκοπούσαν στη καλύτερη κατανόηση και αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης της νεολαίας στην Κύπρο.

Επισκόπηση και μελέτη υφιστάμενων ευρωπαϊκών και διεθνών στρατηγικών και πολιτικών και έρευνα καλών πρακτικών

Η εν λόγω δράση περιλάμβανε την ανάλυση Ευρωπαϊκών και διεθνών πρακτικών, επιλέγοντας καλές πρακτικές από άλλα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βάσει προκαθορισμένης μεθοδολογίας, και την αποτύπωση των διεθνών προτεραιοτήτων για τη νεολαία.

3. Πορίσματα εργαστηρίου με τη ΔΟΕ, τη νεολαία και τον ONEK για το όραμα και τους στρατηγικούς στόχους της ΕΣΝ 2030

Για τη διεξαγωγή του εργαστηρίου με μέλη της ΔΟΕ, εκπροσώπους της νεολαίας και λειτουργούς του ONEK, συγκεντρώθηκε όλη η πληροφόρηση από την ανατροφοδότηση και τα πορίσματα από τις δραστηριότητες που προηγήθηκαν, συμπεριλαμβανομένων των συναντήσεων, των ομάδων εστίασης, και των ανοικτών διαβουλεύσεων. Η ανατροφοδότηση κατηγοριοποιήθηκε σε βασικές θεματικές και τομείς εστίασης, όπως η εκπαίδευση, η απασχόληση, η υγεία, η συμπερίληψη και η συμμετοχή. Στη συνέχεια, σχεδιάστηκε ένα διαδραστικό εργαστήριο, στο οποίο συμμετείχαν εκπρόσωποι από τους φορείς υλοποίησης, τη ΔΟΕ, τον ONEK και τη νεολαία. Το εργαστήριο είχε ως σκοπό τη συλλογή απόψεων από τους συμμετέχοντες όσον αφορά το όραμα της Στρατηγικής και τους στρατηγικούς στόχους.

4. Πορίσματα διαβουλεύσεων και συνεντεύξεων με τη νεολαία για τον καθορισμό του οράματος και των στρατηγικών στόχων της ΕΣΝ 2030

Τα πορίσματα βασίζονταν στην ολοκλήρωση τριών δραστηριοτήτων με σκοπό τη λήψη ανατροφοδότησης και την υποβολή εισηγήσεων από τη νεολαία σχετικά με τα προτεινόμενα οράματα και τους προκαταρκτικούς στόχους της ΕΣΝ 2030. Συγκεκριμένα, οι δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν περιελάμβαναν τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων (με φυσική παρουσία σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου), ανοιχτής διαδικτυακής διαβούλευσης και ομαδικών συνεντεύξεων με μέλη ή εκπροσώπους της νεολαίας, όπως επεξηγείται αναλυτικά στο Παράρτημα.

Τα προκαταρκτικά οράματα και στόχοι της νέας Στρατηγικής που παρουσιάστηκαν στη νεολαία κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων και συνεντεύξεων βασίζονται τόσο στις ανάγκες της νεολαίας της Κύπρου όσο και στις ευρωπαϊκές και διεθνείς προτεραιότητες για τη νεολαία.

Στόχοι της ΕΣΝ 2030

Η Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία 2030 περιλαμβάνει πέντε (5) στρατηγικούς στόχους, οι οποίοι αναπτύχθηκαν σύμφωνα με τη χαρτογράφηση των κυριότερων αναγκών και προκλήσεων της νεολαίας, όπως αυτές προέκυψαν κατά την διάρκεια των εργαστηρίων, διαβουλεύσεων και συνεντεύξεων που διενεργήθηκαν. Οι εν λόγω στόχοι παρέχουν την απαραίτητη δομή για την Εθνική Στρατηγική, διασφαλίζοντας ότι καλύπτει όλες τις κρίσιμες ανάγκες και προκλήσεις της νεολαίας της Κύπρου.

Κάθε στρατηγικός στόχος διαμορφώθηκε με σκοπό να ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένες ανάγκες και προκλήσεις που αντιμετωπίζει η νεολαία, προσφέροντας μια στοχευμένη και αποτελεσματική δομή για την επίλυσή τους. Παράλληλα, κάθε στόχος συνοδεύεται από συγκεκριμένες επιμέρους προτεραιότητες, που διασφαλίζουν την εστιασμένη και συστηματική υλοποίησή του.

Επιπρόσθετα, πέραν των επιμέρους προτεραιοτήτων, όλοι οι στόχοι θα διέπονται από τις τρεις οριζόντιες προτεραιότητες, που αφορούν την συμπερίληψη, την επαρκή πληροφόρηση της νεολαίας και την πράσινη ανάπτυξη, και οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε όλες τις δράσεις της Στρατηγικής.

Οριζόντια Προτεραιότητα 1: Συμπερίληψη όλων των νέων

Η Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία 2030 στοχεύει να διασφαλίσει τη συμπερίληψη όλων των νέων, ενσωματώνοντας σχετικές δράσεις σε όλους τους στρατηγικούς στόχους και προτεραιότητες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις ομάδες νέων με λιγότερες ευκαιρίες.

Ως νέοι/ες με λιγότερες ευκαιρίες νοούνται τα άτομα που αντιμετωπίζουν οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές, γεωγραφικές, εκπαιδευτικές δυσκολίες, εμπόδια λόγω υγείας, αναπηρίας, μετανάστευσης ή οποιασδήποτε άλλης κατάστασης μπορεί να οδηγήσει σε εισαγωγή διακρίσεων δυνάμει του άρθρου 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης^{32, 33}.

Αναγνωρίζεται η ανάγκη για προσαρμογή των δράσεων της Στρατηγικής ώστε να καλύπτουν τις ειδικές ανάγκες αυτών των ομάδων, εξασφαλίζοντας την ισότιμη συμμετοχή τους σε όλες τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες, τις πολιτικές απασχόλησης και τις πολιτιστικές δραστηριότητες.

Μέσω αυτών των παρεμβάσεων, επιδιώκεται η δημιουργία μιας δίκαιης και αρμονικής κοινωνίας, όπου όλοι οι νέοι και οι νέες θα διαθέτουν ίσες ευκαιρίες.

Οριζόντια Προτεραιότητα 2: Βελτίωση της πρόσβασης της νεολαίας σε πληροφόρηση

Η Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία 2030 στοχεύει στη διασφάλιση της πρόσβασης των νέων σε αξιόπιστες και επικαιροποιημένες πληροφορίες, με σκοπό την ενεργό συμμετοχή τους σε όλες τις ευκαιρίες που τους προσφέρονται.

Η ενημέρωση πρέπει να είναι συνεχής, προσβάσιμη και πολυδιάστατη, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που αφορούν άμεσα τη νεολαία. Μόνο μέσω αυτής της ενημερωμένης συμμετοχής θα μπορούν οι νέοι και οι νέες να έχουν μια σφαιρική αντίληψη για τις ευκαιρίες που μπορούν να αξιοποιήσουν, και να έχουν ενεργό συμμετοχή στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Αυτή η προσέγγιση στοχεύει στη δημιουργία μιας δίκαιης και ενημερωμένης κοινωνίας, όπου όλοι οι νέοι και οι νέες θα έχουν ίσες ευκαιρίες και πρόσβαση στις πληροφορίες που χρειάζονται για να αναπτύξουν πλήρως τις δυνατότητές τους.

Οριζόντια Προτεραιότητα 3: Πράσινη ανάπτυξη

Η Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία 2030 καθιερώνει την πράσινη ανάπτυξη ως βασική αρχή στον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών και δράσεων. Δεν αποτελεί ξεχωριστό πεδίο δράσης, αλλά λαμβάνεται υπόψη στις πρωτοβουλίες όπου εμπίπτει, με στόχο τη βιώσιμη διαχείριση των πόρων και την προώθηση της περιβαλλοντικής υπευθυνότητας.

Μέσα από αυτή την προσέγγιση, η αειφόρος ανάπτυξη ενσωματώνεται ως καθοδηγητική αρχή στις αποφάσεις που επηρεάζουν τη νεολαία, συμβάλλοντας σε ένα μέλλον που συνδυάζει την κοινωνική ευημερία, την οικονομική ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος.

³² Erasmus+ (2024). *Erasmus+ Οδηγός Προγράμματος*. [online] Available at: https://erasmusplus.idep.org.cy/wp-content/uploads/2024/06/2024-ErasmusProgramme-Guide_EL.pdf [Accessed 4 Mar. 2025].

³³ Σύμφωνα με το άρθρο 21: «Απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού». <https://fra.europa.eu/el/eu-charter/article/21-apagoreysi-diakriseon>

Στρατηγικός Στόχος 01: Ενίσχυση της συμμετοχής της νεολαίας στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων

Ο στόχος επιδιώκει την ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής της νεολαίας σε όλες τις φάσεις των διαδικασιών χάραξης πολιτικής, από τον σχεδιασμό και την υλοποίηση, μέχρι την τελική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Βασικός σκοπός είναι η διαρκής και ουσιαστική συνεκτίμηση της διάστασης της νεολαίας στα ζητήματα που την αφορούν άμεσα. Η ενίσχυση της συμμετοχής των νέων μπορεί να επιτευχθεί τόσο ποσοτικά, αυξάνοντας τον αριθμό των νέων που συμμετέχουν, όσο και ποιοτικά, μέσα από διάφορες προσεγγίσεις που προάγουν την πιο ουσιαστική και αποτελεσματική εμπλοκή τους.

Η ποσοτική ενίσχυση επικεντρώνεται στην αύξηση της συχνότητας συμμετοχής των νέων, ενώ η ποιοτική ενίσχυση αφορά την αξία που προσδίδεται από τη συμμετοχή τους. Η βελτίωση της ποιότητας διασφαλίζεται μέσω της ενημερωμένης και ουσιαστικής συνεισφοράς των νέων, καθώς και του κατάλληλου σχεδιασμού των καναλιών επικοινωνίας μεταξύ αυτών και των υπευθύνων λήψης αποφάσεων. Με αυτόν τον τρόπο, η συμμετοχή δεν είναι μόνο πιο συχνή αλλά και πιο αποτελεσματική, συμβάλλοντας σε πιο στοχευμένες και ουσιαστικές αποφάσεις.

Προτεραιότητα 1: Δημιουργία αποτελεσματικών καναλιών επικοινωνίας με την νεολαία και ενίσχυση της ενεργού πολιτότητας

Η δημιουργία αποτελεσματικών καναλιών επικοινωνίας μεταξύ της νεολαίας και των υπευθύνων λήψης αποφάσεων είναι κρίσιμη ώστε να διασφαλιστεί ότι οι φωνές της νεολαίας ακούγονται και λαμβάνονται σοβαρά υπόψη. Η σταθερή και ουσιαστική συμπερίληψη των νέων είναι κρίσιμη, καθώς γνωρίζουν καλύτερα από οποιονδήποτε άλλον τα ζητήματα και τις προκλήσεις που τους αφορούν. Αυτό περιλαμβάνει την υιοθέτηση μηχανισμών, όπως το «Youth Check³⁴», οι οποίοι διασφαλίζουν ότι οι ανάγκες και οι απόψεις της νεολαίας ενσωματώνονται σε κάθε στάδιο της πολιτικής διαδικασίας, προωθώντας με τον τρόπο αυτό το «Youth Mainstreaming»^{35,36}.

Επίσης, σημαντικός παράγοντας για την ορθή χρήση των καναλιών επικοινωνίας είναι η επιμόρφωση και η ευαισθητοποίηση των νέων, με σκοπό την ενίσχυση της ενεργού πολιτότητας και τη δυνατότητά τους να συμβάλλουν στη διαμόρφωση πολιτικών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις προτεραιότητές τους.

³⁴ Το «Youth Check» είναι ένα εργαλείο αξιολόγησης πολιτικής που χρησιμοποιείται για την εκτίμηση της επίδρασης των νόμων και των πολιτικών στη νεολαία. Εξασφαλίζει ότι κάθε νέα νομοθεσία ή κυβερνητική πρωτοβουλία αναλύεται από την άποψη των συνεπειών στη νεολαία. European Commission (2024b). *Youth mainstreaming, youth impact assessment and youth checks A comparative overview Youth European Education and Culture Executive Agency*. [online] Available at: <https://www.anefore.lu/wp-content/uploads/2024/07/Rapport-Youth-Wiki-Youth-mainstreaming-youth-impact-assessment-and-youth-checks.pdf> [Accessed 26 Nov. 2024].

³⁵ Council of the European Union (2023), Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on promoting youth mainstreaming in policy decision-making processes in the European Union, OJ C, C/2023/1342, 29.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1342/oj>

³⁶ Το «Youth Mainstreaming» ορίζεται ως «μια προσέγγιση που ενσωματώνει την προοπτική και τις ανάγκες των νέων στις διαδικασίες σχεδιασμού, εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης πολιτικών, προγραμμάτων και έργων, καθώς και στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Το Youth Mainstreaming διασφαλίζει ότι οι προκλήσεις και οι ανησυχίες που είναι έμφυτες στη νεολαία δεν αντιμετωπίζονται μεμονωμένα, αλλά ενσωματώνονται διατομεακά σε ευρύτερα πλαίσια πολιτικής.» European Commission (2024). *Youth mainstreaming, youth impact assessment and youth checks A comparative overview Youth European Education and Culture Executive Agency*. [online] Available at: <https://www.anefore.lu/wp-content/uploads/2024/07/Rapport-Youth-Wiki-Youth-mainstreaming-youth-impact-assessment-and-youth-checks.pdf> [Accessed 26 Nov. 2024].

Προτεραιότητα 2: Υποστήριξη και ενίσχυση των οργανώσεων νεολαίας

Η υποστήριξη οργανώσεων και κινημάτων νεολαίας, μπορεί να συμβάλει στην πιο δομημένη και αποτελεσματική συμμετοχή της νεολαίας στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Αυτές οι οργανώσεις λειτουργούν ως σημαντικές πλατφόρμες για την έκφραση ανησυχιών, την ανταλλαγή ιδεών και την άσκηση επιρροής στις πολιτικές που αφορούν τη νεολαία. Η στήριξη προτείνεται όπως περιλαμβάνει δράσεις για την ανάπτυξη ικανοτήτων και κατάρτιση, ούτως ώστε τα μέλη να βελτιώσουν την επιχειρησιακή λειτουργία και Στρατηγική των οργανώσεων τους. Επίσης, προτείνεται όπως η υποστήριξη των οργανώσεων νεολαίας εστιάσει και στη δημιουργία ισχυρών μηχανισμών αλληλοϋποστήριξης μεταξύ των νέων, προσφέροντας τους ασφαλείς χώρους για ανταλλαγή εμπειριών και ιδεών, όπως επίσης και για την αμοιβαία ενθάρρυνση και στήριξη.

Με αυτές τις μορφές στήριξης, οι οργανώσεις και τα κινήματα νεολαίας θα είναι καλύτερα προετοιμασμένα να επιτύχουν τους στόχους τους και να έχουν ουσιαστικό αντίκτυπο στις κοινότητές τους.

Στρατηγικός Στόχος 02: Βελτίωση της ποιότητας της μάθησης και της πρόσβασης της νεολαίας σε αυτή

Ο 2^{ος} στρατηγικός στόχος επικεντρώνεται στη βελτίωση των εκπαιδευτικών δεξιοτήτων και στη διεύρυνση της πρόσβασης της νεολαίας σε ποιοτική εκπαίδευση, αξιοποιώντας τυπικές, μη τυπικές και άτυπες μορφές μάθησης. Ο στόχος απευθύνεται σε νέους και νέες, τόσο εντός, όσο και εκτός σχολικού περιβάλλοντος, καλύπτοντας όλο το ηλικιακό φάσμα της Στρατηγικής. Η βελτίωση της ποιότητας της μάθησης δεν περιορίζεται μόνο στο περιεχόμενο των μαθημάτων και στις διδακτικές μεθόδους, αλλά περιλαμβάνει και τη διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης όλων των νέων σε εκπαιδευτικές ευκαιρίες.

Αυτό σημαίνει ότι η πρόσβαση – φυσική και εξ αποστάσεως όπου παρέχεται - σε σχολεία και εκπαιδευτικά ιδρύματα πρέπει να είναι εξασφαλισμένη για όλους συμπεριλαμβανομένων και των ευάλωτων ομάδων νέων. Εξίσου σημαντική είναι και η διασφάλιση πρόσβασης στη σύγχρονη τεχνολογία και στα ψηφιακά εργαλεία, που θα επιτρέψουν στη νεολαία να αποκτήσουν τις σύγχρονες δεξιότητες που απαιτούνται στις απαιτήσεις της καθημερινότητας και στην αγορά εργασίας του μέλλοντος.

Μια σημαντική πτυχή για τη σωστή ανάπτυξη των νέων είναι η πρόσβαση σε αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές ευκαιρίες που έχουν στη διάθεσή τους, ούτως ώστε να είναι πλήρως ενημερωμένοι για τις επιλογές και τις δυνατότητές τους.

Επιπλέον, για μια ολιστική και συνεχή ανάπτυξη της νεολαίας, είναι εξίσου σημαντική και η ένταξη της έννοιας της αειφορίας, αλλά και του πολιτισμού σ' όλες τις πτυχές της ζωής των νέων, μέσω των οποίων ενισχύεται η δημιουργικότητα και η εφευρετικότητα, προσφέροντας στη νεολαία ένα ευρύτερο φάσμα εμπειριών και κινήτρων που συμβάλλουν στην πολύπλευρη προσωπική τους ανάπτυξη.

Προτεραιότητα 1: Ενίσχυση των ψηφιακών και χρηματοοικονομικών δεξιοτήτων

Η ενίσχυση των ψηφιακών και χρηματοοικονομικών δεξιοτήτων των νέων είναι κρίσιμος παράγοντας για την αποτελεσματική ένταξή τους στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία. Στην Κύπρο, η νεολαία κατατάσσεται κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ σε ψηφιακές δεξιότητες³⁷, ενώ

³⁷ ec.europa.eu. (2023). *Being young in Europe today - digital world*. [online] Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Being_young_in_Europe_today_-_digital_world&oldid=564756#Digital_skills.

και το επίπεδο χρηματοοικονομικών γνώσεων και δεξιοτήτων παραμένει ανεπαρκές³⁸. Αυτοί οι παράγοντες μειώνουν την ανταγωνιστικότητα του εργατικού δυναμικού και περιορίζουν την ικανότητα των νέων να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις για το μέλλον τους, είτε στην επαγγελματική, είτε στην προσωπική τους ζωή. Η ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων είναι κρίσιμη για την ενίσχυση της αυτοπεποίθησής τους και την προετοιμασία τους για τις προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου.

Προτεραιότητα 2: Αναβάθμιση των υπηρεσιών της επαγγελματικής συμβουλευτικής

Η επαγγελματική συμβουλευτική απαιτεί εκσυγχρονισμό προκειμένου να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Οι νέοι και οι νέες χρειάζονται περισσότερη και ποιοτικότερη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές ευκαιρίες που έχουν στη διάθεσή τους. Επιπλέον, είναι προφανής η έλλειψη σύνδεσης της επαγγελματικής συμβουλευτικής με τις ανάγκες και τις ευκαιρίες που προσφέρει η αγορά εργασίας. Η ενίσχυση αυτής της σύνδεσης είναι απαραίτητη για να μπορέσουν οι νέοι και οι νέες να λάβουν ενημερωμένες αποφάσεις για το μέλλον τους και να προσαρμοστούν στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς εργασίας.

Προτεραιότητα 3: Υποστήριξη των ευάλωτων ομάδων νέων

Η υποστήριξη των ευάλωτων ομάδων είναι κρίσιμη για τη δημιουργία μιας δίκαιης και συμπεριληπτικής εκπαιδευτικής κοινότητας. Αυτή η προτεραιότητα εστιάζει στη διευκόλυνση της ενσωμάτωσης μέσω γλωσσικής υποστήριξης και προσαρμογής του εκπαιδευτικού υλικού, διασφαλίζοντας ότι όλα τα εκπαιδευτικά μέσα είναι προσβάσιμα και κατάλληλα για όλους τους μαθητές. Επιπλέον, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην προώθηση και υποστήριξη της σεξουαλικής αγωγής της νεολαίας, με στόχο την ενδυνάμωσή τους μέσω της ενημέρωσης, τη διεύρυνση των οριζόντων τους και την εξάλειψη προκαταλήψεων. Επίσης, σημαντική είναι και η φυσική και οικονομική πρόσβαση σε εκπαιδευτικές ευκαιρίες, ώστε να μην αποκλείεται κανένας νέος και καμία νέα λόγω κοινωνικοοικονομικών περιορισμών. Με αυτές τις παρεμβάσεις, επιδιώκεται η προώθηση μιας πιο δίκαιης και αρμονικής κοινωνίας, όπου όλοι οι νέοι και οι νέες θα έχουν ίσες ευκαιρίες να συμμετάσχουν και να εξελιχθούν.

Προτεραιότητα 4: Ενίσχυση ενδιαφέροντος για τον πολιτισμό

Η συμμετοχή των νέων σε πολιτιστικές δραστηριότητες, όπως θεατρικές παραστάσεις, επισκέψεις σε μουσεία και άλλες εκδηλώσεις, είναι καθοριστική για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και των ικανοτήτων τους. Η εμπλοκή σε τέτοιες δραστηριότητες ενθαρρύνει τη δημιουργικότητα και την ικανότητα των νέων να προσαρμόζονται σε νέες καταστάσεις, συμβάλλοντας συνολικά στην προσωπική τους ανάπτυξη.

Επιπλέον, η ενθάρρυνση της συμμετοχής ατόμων με μεταναστευτική βιογραφία σε κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες μπορεί να έχει σημαντικά οφέλη, καθώς προάγει την κοινωνική συνοχή και την αίσθηση του «ανήκειν». Μέσω αυτής της συμμετοχής, νέοι και νέες από διαφορετικά υπόβαθρα αποκτούν ευκαιρίες για αλληλεπίδραση, συνεργασία και ανταλλαγή πολιτιστικών εμπειριών, δημιουργώντας μια πιο ενωμένη και ανθεκτική κοινωνία.

Προτεραιότητα 5: Ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης των νέων

Η ενεργός εμπλοκή των νέων σε περιβαλλοντικές δράσεις συμβάλλει ουσιαστικά στη διαμόρφωση οικολογικής συνείδησης και υπεύθυνης στάσης απέναντι στη φύση. Οι νέοι και οι

³⁸ Ανδρέου, Π. (2022). *Παρουσίαση ευρημάτων έρευνας για τον χρηματοοικονομικό αλφαριθμητισμό των νέων της Κύπρου – Youth Policy*. [online] Onek.org.cy. Available at: <https://youthpolicy.onek.org.cy/erevna-organismou-neolaias-gia-to-epipedo-tou-chrimatooikonomikou-alfavitismou-ton-neon-tis-kyprou/> [Accessed 16 Oct. 2024].

νέες, μέσα από εθελοντικά προγράμματα, πράσινες πρωτοβουλίες και εκπαιδευτικές δράσεις, αποκτούν τις γνώσεις που τους επιτρέπουν να υιοθετούν βιώσιμες πρακτικές στην προσωπική τους ζωή, αλλά και στο εργασιακό τους περιβάλλον.

Επιπλέον, η προώθηση του εθελοντισμού στον τομέα του περιβάλλοντος ενθαρρύνει τη συλλογική δράση και τη συνεργασία, δημιουργώντας δεσμούς μεταξύ των νέων και των κοινοτήτων τους. Μέσω αυτής της συμμετοχής, αποκτούν πολύτιμες εμπειρίες, ενισχύουν την αίσθηση του «ανήκειν» και συμβάλλουν στη δημιουργία μιας κοινωνίας που σέβεται και προστατεύει το φυσικό της περιβάλλον.

Προτεραιότητα 6: Ενίσχυση του τομέα εργασίας με/για τη νεολαία (“youth work”)

Η εργασία με/για τη νεολαία (youth work) αποτελεί ένα κρίσιμο εργαλείο για τη στήριξη και ενδυνάμωση της νεολαίας, καθώς περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων κοινωνικού, πολιτιστικού, εκπαιδευτικού και συμμετοχικού χαρακτήρα³⁹. Οι δράσεις αυτές προάγουν την ενεργό συμμετοχή της νεολαίας, την καλλιέργεια δεξιοτήτων, την εθελοντική δράση και τη συλλογική προσπάθεια για την επίλυση κοινωνικών ζητημάτων. Επιπλέον, οι εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας (youth workers) αποτελούν συχνά το πρώτο σημείο επαφής για νέους που αντιμετωπίζουν προκλήσεις, όπως ζητήματα ψυχικής υγείας, και βρίσκονται σε μοναδική θέση να παρέχουν έγκαιρη παρέμβαση και υποστήριξη.

Η ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης, καθώς και η αναγνώριση της αξίας των δεξιοτήτων που αποκτώνται μέσω αυτών, αποτελούν θεμέλιο λίθο για την ενδυνάμωση της νεολαίας. Μέσω αυτής της διαδικασίας, οι νέοι μπορούν να προσδιορίζουν, να καταγράφουν, να αξιολογούν και να πιστοποιούν τις δεξιότητές τους, γεγονός που ενισχύει τις επαγγελματικές τους προοπτικές και τη δυνατότητα πρόσβασης σε περαιτέρω εκπαίδευση. Η εργασία με/για τη νεολαία διαδραματίζει κεντρικό ρόλο σε αυτή την ενδυνάμωση, διευκολύνοντας τη σύνδεση μεταξύ των διαφορετικών μορφών μάθησης και υποστηρίζοντας τη συνολική ανάπτυξη των νέων.

Συνακόλουθα, είναι καίριας σημασίας η θεσμική αναγνώριση και η θεσμοθέτηση της εργασίας με/για τη νεολαία (youth work), καθώς και ο σαφής καθορισμός του ρόλου τόσο των επαγγελματιών όσο και των εθελοντών εργαζομένων στον τομέα της νεολαίας (youth workers), ώστε να διασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα των δράσεων τους.

Στρατηγικός στόχος 03: Ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας

Η προώθηση και υποστήριξη της νεανικής επιχειρηματικότητας αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την αιεφόρο ανάπτυξη και την καινοτομία. Η δημιουργία ενός υποστηρικτικού οικοσυστήματος που περιλαμβάνει την οικονομική βοήθεια, εκπαιδευτικά προγράμματα και ευκαιρίες δικτύωσης είναι θεμελιώδης για να ευδοκιμήσουν νέοι/νέες επιχειρηματίες.

Η υποστήριξη αυτή πρέπει να καλύπτει διάφορους τομείς της νεανικής επιχειρηματικότητας, με κύριους άξονες θεματικές που ευθυγραμμίζονται με τις προτεραιότητες της ΕΕ όπως:

- **Πρωτογενής τομέας:** Υποστήριξη της αγροτικής επιχειρηματικότητας και παραγωγής πρώτων υλών.
- **Πράσινη επιχειρηματικότητα:** Επενδύσεις σε βιώσιμες και περιβαλλοντικά φιλικές επιχειρήσεις.
- **Μπλε επιχειρηματικότητα:** Ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την αιεφόρο εκμετάλλευση των θαλάσσιων πόρων.

³⁹ ONEK (2024). *Youth Work – Youth Policy*. [online] Onek.org.cy. Available at: <https://youthpolicy.onek.org.cy/youth-work/> [Accessed 17 Mar. 2025].

- **Κοινωνική επιχειρηματικότητα:** Εστίαση στη λύση κοινωνικών προβλημάτων.
- **Τεχνολογία:** Υποστήριξη νεοφυών επιχειρήσεων που καινοτομούν στον τομέα της τεχνολογίας.
- **Υγεία:** Ενίσχυση επιχειρήσεων που προάγουν την υγεία και την ευεξία.
- **Τέχνες:** Υποστήριξη ή/και προώθηση των νέων καλλιτεχνών.

Είναι απαραίτητο να προωθηθούν δράσεις που θα βοηθήσουν τη νεολαία να δημιουργήσει τις δικές της επιχειρήσεις, υπερπηδώντας εμπόδια όπως η γραφειοκρατία, η χρηματοδότηση, η έλλειψη τεχνικής γνώσης και η πρόσβαση σε πληροφορίες. Με την υλοποίηση αυτών των πρωτοβουλιών, καθίσταται εφικτή η δημιουργία ενός ισχυρού και βιώσιμου περιβάλλοντος που θα υποστηρίξει τη νεανική επιχειρηματικότητα, ενισχύοντας παράλληλα την καινοτομία και την οικονομική ανάπτυξη.

Προτεραιότητα 1: Πρόσβαση σε πληροφόρηση σχετικά με ευκαιρίες χρηματοδότησης

Η περιορισμένη πρόσβαση των νέων σε πληροφόρηση σχετικά με τις ευκαιρίες και τους τρόπους αξιοποίησης κρατικών και ευρωπαϊκών επιχορηγήσεων και κονδυλίων συνιστά ένα από τα κύρια εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι νέοι και νέες στην προσπάθειά τους να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά. Για το λόγο αυτό, η βελτίωση της πρόσβασης σε πληροφορίες αποτελεί κρίσιμο παράγοντα στην προώθηση της επιχειρηματικότητας.

Η παροχή ενημερωτικών σεμιναρίων, εργαστηρίων και εργαλείων θα ενισχύσει την κατανόηση των διαθέσιμων ευκαιριών, διευκολύνοντας τους νέους να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά τις επιχορηγήσεις και να αναπτύξουν βιώσιμες επιχειρηματικές ιδέες. Η πρόσβαση σε αξιόπιστες και επικαιροποιημένες πληροφορίες θα τους επιτρέψει να λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις και να δημιουργούν ένα ισχυρό θεμέλιο για την επιχειρηματική τους πορεία.

Προτεραιότητα 2: Παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Η παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων και συμβουλευτικών υπηρεσιών σχετικά με τη δημιουργία και τη διαχείριση επιχειρήσεων μπορεί να είναι καθοριστική για τους νέους που επιθυμούν να συστήσουν τη δική τους επιχείρηση. Αυτά τα προγράμματα θα τους εφοδιάσουν με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται για να σχεδιάσουν, να οργανώσουν και να διαχειριστούν μια επιχείρηση αποτελεσματικά.

Ειδικότερα, η εκπαίδευση μπορεί να καλύψει κρίσιμες πτυχές όπως η ανάπτυξη επιχειρηματικού σχεδίου, η κατανόηση της χρηματοδότησης, η αναβάθμιση των ψηφιακών δεξιοτήτων, η Στρατηγική μάρκετινγκ/ επικοινωνίας και η διαχείριση της γραφειοκρατίας που σχετίζεται με τη σύσταση και τη λειτουργία μιας επιχείρησης. Μέσω τέτοιων προγραμμάτων, οι νέοι και οι νέες θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της επιχειρηματικότητας με αυτοπεποίθηση και να επιτύχουν τους στόχους τους στον κόσμο του επιχειρείν.

Προτεραιότητα 3: Παροχή ευκαιριών χρηματοδότησης

Ένα από τα κύρια εμπόδια που αντιμετωπίζει η νεολαία κατά τα πρώτα στάδια δημιουργίας μιας επιχείρησης είναι η αρχική χρηματοδότηση, η οποία είναι απαραίτητη τόσο για την εκκίνηση της επιχείρησης όσο και για την αξιοποίηση κρατικών επιχορηγήσεων. Παράλληλα, η εύρεση κατάλληλου χώρου για τη λειτουργία της επιχείρησης μπορεί να αποδειχθεί εξίσου δύσκολη.

Για να ξεπεραστούν αυτά τα εμπόδια, είναι σημαντική η υποστήριξη από διάφορους φορείς, όπως κυβερνητικές υπηρεσίες και τοπικές αρχές. Η ανάπτυξη προγραμμάτων που διευκολύνουν την πρόσβαση σε χρηματοδότηση και σε κατάλληλους χώρους στέγασης, μπορεί να προσφέρει στους νέους επιχειρηματίες την απαραίτητη υποστήριξη για τη δημιουργία και

ανάπτυξη των επιχειρήσεών τους. Με αυτόν τον τρόπο, οι νέοι επιχειρηματίες θα συμβάλλουν ενεργά στην τοπική οικονομία και την καινοτομία.

Στρατηγικός στόχος 04: Προαγωγή της ψυχικής και σωματικής υγείας και της ευεξίας της νεολαίας^{40,41}

Η φυσική και ψυχική υγεία κατατάσσεται, τόσο από τα αρμόδια ευρωπαϊκά σώματα όσο και από την ίδια τη νεολαία, ως μία από τις κύριες προτεραιότητες του τομέα της νεολαίας, τόσο πανευρωπαϊκά όσο και στην Κύπρο. Η σωματική και η ψυχική υγεία απασχολούν ιδιαίτερα τις νέες και τους νέους, οι οποίοι είτε βιώνουν οι ίδιοι τέτοια προβλήματα, είτε αναγνωρίζουν τη σημασία του θέματος στον περίγυρό τους. Η αποτελεσματική προσέγγιση αυτών των ζητημάτων απαιτεί μια ολιστική προσέγγιση, εστιάζοντας στην πρόληψη και την κατάλληλη αντιμετώπιση, χωρίς διακρίσεις.

Η ψυχική υγεία αποτελεί πλέον το επίκεντρο της προσοχής, με αυξανόμενες εκκλήσεις για την ενίσχυση της πρόληψης, την εξασφάλιση έγκαιρης παρέμβασης και την άρση του στίγματος που συνοδεύει τις ψυχικές ασθένειες. Αυτή η τάση υποδηλώνει μια αυξανόμενη ευαισθητοποίηση γύρω από τα ζητήματα ψυχικής υγείας και την ανάγκη για συνολική αντιμετώπιση σε εκπαιδευτικά και υγειονομικά περιβάλλοντα, υποστηριζόμενη από επαρκείς οικονομικούς πόρους.

Η σωματική υγεία είναι εξίσου σημαντική, καθώς οι νέοι και οι νέες αναζητούν τρόπους για να διατηρούν έναν υγιεινό τρόπο ζωής και να αποφεύγουν προβλήματα υγείας που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την καθημερινότητά τους. Η προώθηση της φυσικής δραστηριότητας και της υγιεινής διατροφής είναι κρίσιμη για τη διασφάλιση της συνολικής ευεξίας της νεολαίας, ενισχύοντας τη σωματική τους υγεία και προάγοντας την υγιή ανάπτυξή τους.

Η Στρατηγική αυτή αποσκοπεί στην επίτευξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος υποστήριξης, που θα ενσωματώνει εκπαιδευτικά προγράμματα, πολιτικές πρόληψης και πρωτοβουλίες, προκειμένου να προαχθεί η ευημερία των νέων και να βελτιωθούν οι συνθήκες ζωής τους.

Προτεραιότητα 1: Ενδυνάμωση των νέων και ενίσχυση της πρόσβασης τους σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας

Η ενίσχυση και επέκταση των προσβάσιμων και φιλικών προς τη νεολαία (youth-friendly) υπηρεσιών ψυχικής υγείας για τα νεαρά άτομα αποτελεί επιτακτική ανάγκη για την κάλυψη των ψυχολογικών τους αναγκών. Η έλλειψη εξειδικευμένων υπηρεσιών και επαγγελματιών ψυχικής υγείας μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες για την ευημερία της νεολαίας.

Η επιτυχής υλοποίηση της εν λόγω προτεραιότητας αναμένεται να προσφέρει σημαντικά οφέλη, όπως η αύξηση της ψυχολογικής υποστήριξης και η μείωση του στίγματος που συχνά συνοδεύει τα θέματα ψυχικής υγείας, προωθώντας την ανοιχτή συζήτηση, την κατανόηση και την αποδοχή. Με την ενίσχυση της πρόσβασης σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας, τα νεαρά άτομα θα είναι σε θέση να εκφράσουν τις ανησυχίες τους και να λάβουν την απαραίτητη στήριξη. Η μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση γύρω από τα ζητήματα ψυχικής υγείας θα διευκολύνει τη συζήτηση, συμβάλλοντας έτσι σε μια ολιστική προσέγγιση στην υγεία, που συνδυάζει την ψυχική και σωματική ευημερία της νεολαίας.

Παράλληλα, η συνεργασία με ομότιμους (peer to peer) είναι κρίσιμη για την ψυχική ευημερία των νέων. Οι σχέσεις συνομηλίκων λειτουργούν ως καταλύτης για την ενίσχυση της αυτοεκτίμησης και της ευημερίας των νέων, δημιουργώντας ένα υποστηρικτικό κοινωνικό δίκτυο για κάθε μέλος της κοινότητας.

⁴⁰ youth.europa.eu. (2022). *How much do you know about mental health?* | European Youth Portal. [online] Available at: https://youth.europa.eu/get-involved/your-rights-and-inclusion/how-much-do-you-know-about-mental-health_en.

⁴¹ European Parliament, (2023). *Mental health in the EU*. [online] Available at: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/751416/EPRS_BRI\(2023\)751416_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/751416/EPRS_BRI(2023)751416_EN.pdf).

Προτεραιότητα 2: Επιμόρφωση γονέων/κηδεμόνων και εκπαιδευτικών

Η επιμόρφωση γονέων, κηδεμόνων και εκπαιδευτικών είναι καθοριστική για την αποτελεσματική πρόληψη και αντιμετώπιση των ψυχικών προβλημάτων που μπορεί να αντιμετωπίζει η νεολαία, ειδικά κατά την ευαίσθητη περίοδο της εφηβείας. Είναι σημαντικό οι γονείς και κηδεμόνες να αποκτήσουν γνώσεις για την αναγνώριση των πρώτων ενδείξεων ψυχικών δυσκολιών και να κατανοήσουν τις προσεγγίσεις που μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους. Η επιμόρφωση αυτή θα τους βοηθήσει να δημιουργήσουν ένα υποστηρικτικό και ανοιχτό περιβάλλον, όπου τα παιδιά θα νιώθουν άνετα να εκφράζουν τις ανησυχίες τους.

Ταυτόχρονα, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών είναι εξίσου σημαντική, ώστε να μπορούν να αναγνωρίζουν και να διαχειρίζονται τις ψυχικές προκλήσεις των μαθητών τους. Ιδιαίτερα χρήσιμη είναι η εκπαίδευση στην ψυχολογική πρώτη βοήθεια (mental health first aid), καθώς τους επιτρέπει να ανταποκρίνονται άμεσα και ευαισθητοποιημένα, προσφέροντας έγκαιρη υποστήριξη που προλαμβάνει την επιδείνωση των προβλημάτων.

Για να επιτευχθεί αυτή η επιμόρφωση, είναι απαραίτητο να οργανώνονται σεμινάρια, εργαστήρια και ενημερωτικές εκστρατείες, που να προσφέρουν χρήσιμες πληροφορίες και πρακτικές συμβουλές στους γονείς, κηδεμόνες και εκπαιδευτικούς. Στόχος είναι η ανάπτυξη στρατηγικών υποστήριξης, η αναγνώριση των πρώτων συμπτωμάτων και η κατανόηση των επιλογών επαγγελματικής βοήθειας. Με την ενίσχυση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και της αυτοπεποίθησης των γονέων και των εκπαιδευτικών, επιτυγχάνεται η πρόληψη σοβαρών ψυχικών και συναισθηματικών προβλημάτων στη νεολαία και προάγεται η ψυχική ευημερία.

Προτεραιότητα 3: Βελτίωση της φυσικής κατάστασης της νεολαίας

Η βελτίωση της φυσικής κατάστασης της νεολαίας είναι ένα σημαντικό και πολυδιάστατο ζήτημα που μπορεί να αντιμετωπιστεί μέσω διαφόρων στρατηγικών και δράσεων. Ο υγιεινός τρόπος ζωής αποτελεί βασικό στοιχείο για τη συνολική ευεξία και περιλαμβάνει την ισορροπημένη διατροφή, την τακτική άσκηση και τη γενικότερη υιοθέτηση υγιεινών συνηθειών.

Η προώθηση της καλής διατροφής είναι απαραίτητη τόσο στο σπίτι όσο και στα σχολεία, καθώς η εκπαίδευση της νεολαίας γύρω από τις διατροφικές επιλογές μπορεί να έχει μακροπρόθεσμα οφέλη στην υγεία των νέων. Κατά το 2019, μόνο το 8% των Κυπρίων ενηλίκων ανέφερε ότι καταναλώνει πέντε μερίδες φρούτων και λαχανικών την ημέρα, ποσοστό χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (12%)⁴².

Παράλληλα, η κινητικότητα και η φυσική δραστηριότητα διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη βελτίωση της υγείας. Μόνο το 22% των Κυπρίων ενηλίκων, κατά το 2019, ανέφερε ότι ακολουθεί τη σύσταση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για τουλάχιστον 150 λεπτά μέτριας φυσικής δραστηριότητας ανά εβδομάδα, ποσοστό σημαντικά χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (33%)⁴³. Η δημιουργία κατάλληλων υποδομών και η διοργάνωση δραστηριοτήτων που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες μπορούν να ενισχύσουν αυτή την πρακτική.

Η βελτίωση της φυσικής κατάστασης απαιτεί μια ολιστική προσέγγιση, που περιλαμβάνει τη συνεργασία σχολείων, γονέων και κοινοτήτων για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που προάγει την υγιεινή ζωή. Η έμφαση στην υγεία των νέων είναι απαραίτητη, ώστε να ενισχυθεί η αυτοπεποίθηση και η κοινωνικοποίηση των νέων, αλλά και να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη ευεξία τους.

⁴² OECD and European Observatory on Health Systems and Policies (2023). Cyprus: Country Health Profile 2023. [online] State of health in the EU. Organization for Economic Cooperation and Development. <https://doi.org/10.1787/43898784-en>.

⁴³ OECD and European Observatory on Health Systems and Policies (2023). Cyprus: Country Health Profile 2023. [online] State of health in the EU. Organization for Economic Cooperation and Development. <https://doi.org/10.1787/43898784-en>.

Στρατηγικός στόχος 05: Βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης και στέγασης της νεολαίας

Η βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης και στέγασης αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς που απασχολούν τη νεολαία της Κύπρου. Η εξεύρεση εργασίας με καλές προοπτικές σταδιοδρομίας, οι χαμηλοί μισθοί και το υψηλό κόστος στέγασης είναι βασικές ανησυχίες των νέων. Η αυξανόμενη ανασφάλεια στην αγορά εργασίας, σε συνδυασμό με τις οικονομικές δυσκολίες που προκύπτουν από την αδυναμία πρόσβασης σε προσιτή στέγαση, επηρεάζουν την ποιότητα ζωής και την ανεξαρτησία των νέων. Στο πλαίσιο αυτό, είναι εξαιρετικά σημαντική και η διασφάλιση των δικαιωμάτων των νέων ηλικίας 14-18 ετών, σύμφωνα με το «Περί της προστασίας των νέων στην απασχόληση νόμο», προκειμένου να μην τυχάνουν εκμετάλλευσης στην αγορά εργασίας⁴⁴.

Οι νέες και οι νέοι τονίζουν τη σημασία της σφαιρικής αναγνώρισης όλων των δεξιοτήτων και ικανοτήτων τους, της προώθησης εναλλακτικών μορφών εργασίας (π.χ. ευέλικτες μορφές εργασίας, τηλεργασία) και της εξασφάλισης ίσων ευκαιριών πρόσβασης και ανέλιξης στο εργασιακό περιβάλλον. Παράλληλα, αναζητούν λύσεις για την πρόσβαση σε προσιτή στέγαση, μέσω χαμηλότερων ενοικίων, πιο προσιτών τιμών αγοράς ακινήτων ή εναλλακτικών μορφών στέγασης. Αυτός ο στόχος απαιτεί τη συνεργασία μεταξύ κυβέρνησης, τοπικών αρχών και ιδιωτικού τομέα, ώστε να δημιουργηθούν βιώσιμες λύσεις.

Προτεραιότητα 1: Πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή στέγαση

Το υψηλό κόστος στέγασης αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η νεολαία στην Κύπρο. Η αδυναμία εξασφάλισης προσιτής στέγης επηρεάζει την οικονομική σταθερότητα και την ανεξαρτησία τους, δυσχεραίνοντας τη δυνατότητα για μελλοντική οικογενειακή ανάπτυξη. Για να ενισχυθεί η πρόσβαση της νεολαίας σε οικονομικά προσιτή στέγαση, απαιτούνται πρωτοβουλίες όπως η ενίσχυση προγραμμάτων επιδότησης ενοικίου, η προώθηση πιο προσιτών στεγαστικών δανείων, καθώς και η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών στέγασης. Η συνεργασία μεταξύ της κυβέρνησης, των τοπικών αρχών και του ιδιωτικού τομέα είναι απαραίτητη για τη δημιουργία αποτελεσματικών λύσεων που θα βελτιώσουν την πρόσβαση σε στέγαση για όλη τη νεολαία.

Προτεραιότητα 2: Προώθηση της αμειβόμενης πρακτικής άσκησης

Η προώθηση της αμειβόμενης πρακτικής άσκησης είναι σημαντική για την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την ομαλή ένταξη της νεολαίας στην αγορά εργασίας. Η δημιουργία προγραμμάτων που εξασφαλίζουν αμειβόμενες θέσεις πρακτικής άσκησης θα προσφέρει στους νέους την ευκαιρία να αποκτήσουν πολύτιμη εμπειρία, να αναπτύξουν επαγγελματικές δεξιότητες και να δικτυωθούν στον τομέα της σταδιοδρομίας τους. Αυτά τα προγράμματα μπορούν να στοχεύουν τόσο σε νέους/ες φοιτητές/φοιτήτριες όσο και σε άτομα εκτός εκπαίδευσης, παρέχοντάς τους τις απαραίτητες γνώσεις και την αυτοπεποίθηση για την επιτυχή μετάβαση από το εκπαιδευτικό στο επαγγελματικό περιβάλλον.

Προτεραιότητα 3: Προώθηση πολιτικών απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς

Η δημιουργία πολιτικών απασχόλησης που προάγουν την ισότητα είναι καθοριστικής σημασίας για την υποστήριξη όλων των νέων για την ένταξή τους σε επισφαλή απασχόληση, ειδικά των ατόμων με αναπηρία ή νευροδιαφορετικότητα. Η ενημέρωση των εργοδοτών μέσω εκπαιδευτικών σεμιναρίων σχετικά με τις ανάγκες αυτών των ατόμων και τις πρακτικές που διασφαλίζουν την ισότιμη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας είναι ζωτικής σημασίας.

⁴⁴ Κυπριακή Δημοκρατία (2019). *ΤΜΗΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - Νομοθεσία*. [online] Mlsi.gov.cy. Available at: <https://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dl/dl.nsf/All/DE898B8590C11861C22581CB0041B5A0?OpenDocument> [Accessed 4 Mar. 2025].

Μέσω αυτών των πρωτοβουλιών, οι επιχειρήσεις μπορούν να ενσωματώσουν πολιτικές που προάγουν την ενσωμάτωση, προσφέροντας ευκαιρίες ένταξης, επιτυχούς εργασίας και ανέλιξης, δημιουργώντας έτσι ένα περιβάλλον εργασίας χωρίς αποκλεισμούς. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να δοθεί σε όλους τους νέους ενημέρωση, στήριξη και συμβουλευτική καθοδήγηση όσο αφορά ευκαιρίες απασχόλησης εντός Κύπρου και εντός της ΕΕ γενικότερα, καθώς και σχετικά με τα εργασιακά δικαιώματα και υποχρεώσεις τους.

Προτεραιότητα 4: Προώθηση ευέλικτων μορφών εργασίας

Η προώθηση ευέλικτων μορφών εργασίας, όπως η εργασία από το σπίτι και η υβριδική εργασία, μπορεί να προσφέρει λύσεις σε πολλές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν διάφορες κοινωνικές ομάδες. Αυτές οι μορφές εργασίας θα βοηθήσουν τις ευάλωτες ομάδες νέων, όπως άτομα με γεωγραφικούς και κοινωνικούς φραγμούς, αλλά και άτομα με αναπηρίες. Παράλληλα, η προώθηση ευέλικτων ωραρίων θα ενισχύσει τη συμμετοχή των νέων στην αγορά εργασίας, συμβάλλοντας στην αύξηση του εργατικού δυναμικού και στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας για όλους.

Προτεραιότητα 5: Προώθηση των δεξιοτήτων που αποκτώνται μέσω του εθελοντισμού

Η προώθηση της αναγνώρισης των δεξιοτήτων που αποκτά η νεολαία μέσα από τον εθελοντισμό αποτελεί βασικό βήμα για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας. Αναγνωρίζοντας αυτές τις δεξιότητες σε επαγγελματικό πλαίσιο, οι νέοι και νέες αποκτούν περισσότερες ευκαιρίες να αξιοποιήσουν τον εθελοντισμό ως ένα ουσιαστικό μέσο ανάπτυξης. Επιπλέον, η αναγνώριση αυτή λειτουργεί και ως κίνητρο για μεγαλύτερη συμμετοχή της νεολαίας σε εθελοντικές δραστηριότητες, ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή και τον ενεργό ρόλο της στην κοινωνία.

Πλαίσιο διακυβέρνησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης της ΕΣΝ 2030

Εθνικός Συντονιστής

Σύμφωνα με τους περί Οργανισμού Νεολαίας Νόμους του 1994 έως 2018, ο Οργανισμός είναι υπεύθυνος για τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης και εξειδικευμένης πολιτικής σε θέματα νεολαίας. Ως εκ τούτου, ΟΝΕΚ αποτελεί τον εθνικό συντονιστή για τη σύσταση, εφαρμογή και παρακολούθηση της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία.

Σχέδιο Δράσης

Για την επίτευξη των στόχων της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία 2030, έχει αναπτυχθεί ένα ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης, το οποίο περιλαμβάνει συγκεκριμένες δραστηριότητες/δράσεις, καλύπτοντας όλη τη διάρκεια της Στρατηγικής έως το 2030. Το Σχέδιο περιλαμβάνει νέες ή βελτιωμένες υπάρχουσες ενέργειες, σαφή χρονοδιαγράμματα, προϋπολογισμό, φορείς υλοποίησης και δείκτες απόδοσης, εξασφαλίζοντας τη σωστή υλοποίηση και παρακολούθηση των προτεραιοτήτων, με στόχο τη συνεχή βελτίωση των συνθηκών για τη νεολαία.

Διακυβέρνηση της Στρατηγικής

Για την επίτευξη των στόχων της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία 2030, είναι απαραίτητη η βελτίωση και ενίσχυση της διακυβέρνησης της Στρατηγικής, με σκοπό την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της ενίσχυσης των μηχανισμών παρακολούθησης, της διασφάλισης της διαφάνειας, της ενίσχυσης της λογοδοσίας και της βελτιωμένης συμμετοχής όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Οι εμπλεκόμενοι φορείς και η μεταξύ τους συνεργασία αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της Στρατηγικής. Η ενίσχυση της δομής της Διυπηρεσιακής Ομάδας Εργασίας, καθώς και η συνεργασία μεταξύ κρατικών φορέων, youth

workers, και της ίδιας της νεολαίας, είναι κρίσιμη. Η Στρατηγική καθορίζει μετρήσιμους και επιτεύξιμους στόχους, με ξεκάθαρους δείκτες απόδοσης, επιτρέποντας την τακτική παρακολούθηση της προόδου υλοποίησής της από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

Επιπλέον, η Στρατηγική είναι ευέλικτη, επιτρέποντας την αναθεώρηση των προτεραιοτήτων και την ανακατανομή των πόρων με βάση την ετήσια επαναξιολόγηση των αναγκών της νεολαίας. Ταυτόχρονα, η τακτική ενημέρωση των νέων για την πρόοδο υλοποίησης της Στρατηγικής ενισχύει τη διαφάνεια και τη συμμετοχή τους στη διαδικασία.

Μηχανισμός παρακολούθησης και αξιολόγησης της υλοποίησης της Στρατηγικής

Για την αποτελεσματική υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία 2030, έχει αναπτυχθεί συγκεκριμένο πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης, το οποίο επιτρέπει την παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης της Στρατηγικής μέχρι την ολοκλήρωσή της. Το πλαίσιο αυτό διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τους στόχους, τα χρονοδιαγράμματα και τους δείκτες απόδοσης που θα καθοριστούν, επιτρέποντας την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων.

Το αναλυτικό πλαίσιο περιλαμβάνει:

- τους κύριους εμπλεκόμενους φορείς,
- τον τρόπο εμπλοκής τους στη διαδικασία παρακολούθησης,
- τις παραμέτρους που θα παρακολουθούνται, και
- τη διαδικασία συλλογής, επεξεργασίας και αναφοράς των δεδομένων.

Αυτό το πλαίσιο επιτρέπει την συστηματική παρακολούθηση των δράσεων του Σχεδίου Δράσης, επιτρέποντας την αναθεώρηση ή την αναπροσαρμογή τους, όποτε κρίνεται αναγκαίο.

Επιπλέον, το πλαίσιο διασφαλίζει τη συμμετοχή της νεολαίας ή/και των εκπροσώπων της στη διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης της Στρατηγικής. Ο ONEK θα συλλέγει τα απαραίτητα δεδομένα και θα συντάσσει εκθέσεις προόδου, οι οποίες θα χρησιμεύουν ως εργαλείο για την παρακολούθηση της υλοποίησης της Στρατηγικής και τη λήψη μέτρων όπου απαιτείται.

Έκθεση ενδιάμεσης αξιολόγησης της Στρατηγικής

Στο πλαίσιο της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία 2030, θα διεκπεραιωθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της Στρατηγικής. Η αξιολόγηση αυτή θα βασιστεί στα δεδομένα που θα συλλέγονται και θα παρακολουθούνται μέσω του Σχεδίου Δράσης, κάτι που θα επιβλέπει ο ONEK μέσω των εκθέσεων προόδου.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση θα καλύπτει τόσο την ποσοτική όσο και την ποιοτική πρόοδο των δράσεων και ενεργειών που προβλέπονται για την τριετία 2025-2027. Με την ολοκλήρωση αυτών των δράσεων, θα εξεταστεί η συνολική πρόοδος υλοποίησης της Στρατηγικής με βάση προκαθορισμένα κριτήρια, τα οποία θα συμφωνηθούν εκ των προτέρων. Στόχος είναι να αναθεωρηθεί και να διαμορφωθεί το τελικό Σχέδιο Δράσης με ορίζοντα το 2030.

Η έκθεση ενδιάμεσης αξιολόγησης θα καταλήξει σε συγκεκριμένες συστάσεις για τυχόν αναθεωρήσεις ή προσαρμογές της Στρατηγικής, διασφαλίζοντας την αποτελεσματική επίτευξη των στόχων της.

Τελική αξιολόγηση της Στρατηγικής

Μετά την ολοκλήρωση της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία 2030, θα πραγματοποιηθεί τελική αξιολόγηση της Στρατηγικής, προκειμένου να εκτιμηθεί η συνολική αποτελεσματικότητα της Στρατηγικής. Η τελική αξιολόγηση θα εξετάσει σε βάθος την πορεία όλων των δράσεων και ενεργειών που υλοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της Στρατηγικής, από το 2025 έως το 2030, με βάση τα προκαθορισμένα κριτήρια επιτυχίας και τις προτεραιότητες που τέθηκαν αρχικά.

Η αξιολόγηση αυτή θα περιλαμβάνει τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά δεδομένα, αξιολογώντας την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη βιωσιμότητα των δράσεων.

Επίλογος

Η Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία 2030 βασίζεται στα ισχυρά θεμέλια που τέθηκαν από την πρώτη ΕΣΝ 2017-2022, αξιοποιώντας τις υφιστάμενες δομές διακυβέρνησης και την εμπειρία που αποκτήθηκε κατά την προηγούμενη περίοδο. Η νέα Στρατηγική στοχεύει να ενισχύσει περαιτέρω τη νεολαία, δημιουργώντας ένα ακόμα πιο συντονισμένο και διεπιστημονικό πλαίσιο διαχείρισης των θεμάτων που την αφορούν.

Η συνεργασία μεταξύ των κρατικών φορέων και η βελτίωση του συντονισμού μεταξύ τους και της διατομεακής προσέγγισης παραμένει ως το κεντρικό στοιχείο, προωθώντας αποτελεσματικές και καινοτόμες λύσεις που ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες και προκλήσεις. Η ΕΣΝ 2030 έρχεται να θέσει υψηλότερους στόχους, προσαρμοσμένους στις προσδοκίες της νεολαίας, με δράσεις που προάγουν την ποιότητα ζωής και ενθαρρύνουν τη συμμετοχή τους στα κοινά. Με μια προοδευτική και ευέλικτη προσέγγιση, η Στρατηγική φιλοδοξεί να βελτιώσει ουσιαστικά τη ζωή της νεολαίας στην Κύπρο.

Βιβλιογραφία

1. Ανδρέου, Π. (2022). *Παρουσίαση ευρημάτων έρευνας για τον χρηματοοικονομικό αλφαριθμητισμό των νέων της Κύπρου – Youth Policy*. [online] Onek.org.cy. Available at: <https://youthpolicy.onek.org.cy/erevna-organismou-neolaias-gia-to-epipedo-tou-chrimatooikonomikou-alfavitismou-ton-neon-tis-kyprou/> [Accessed 16 Oct. 2024].
2. Βουλή των Νέων Αντιπροσώπων (2023). ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ 6ης BTNA. [online] Cyprus Youth Parliament. Available at: <https://voulineon.com/ekthesis-kinouvouleftikon-epitropon/> [Accessed 28 Jun. 2024].
3. Ευρωπαϊκή Ένωση (2019). *Στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία | European Youth Portal*. [online] European Youth Portal. Available at: https://youth.europa.eu/strategy_el [Accessed 22 Nov. 2024].
4. Κυπριακή Δημοκρατία (2019). *ΤΜΗΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - Νομοθεσία*. [online] Mlsi.gov.cy. Available at: <https://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dl/dl.nsf/All/DE898B8590C11861C22581CB0041B5A0?OpenDocument> [Accessed 4 Mar. 2025].
5. ONEK (2023). *Αποτελέσματα 5ου Νεοβαρόμετρου από τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου – Youth Policy*. [online] Onek.org.cy. Available at: <https://youthpolicy.onek.org.cy/apotelesmata-5ou-neovarometrou-apo-ton-organismo-neolaias-kyprou/> [Accessed 26 Nov. 2024].
6. ONEK (2023). *Αποτελέσματα 5ου Νεοβαρόμετρου από τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου – Youth Policy*. [online] Onek.org.cy. Available at: <https://youthpolicy.onek.org.cy/apotelesmata-5ou-neovarometrou-apo-ton-organismo-neolaias-kyprou/> [Accessed 26 Nov. 2024].
7. ONEK (2023). *Αποτελέσματα 5ου Νεοβαρόμετρου από τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου – Youth Policy*. [online] Onek.org.cy. Available at: <https://youthpolicy.onek.org.cy/apotelesmata-5ou-neovarometrou-apo-ton-organismo-neolaias-kyprou/> [Accessed 26 Nov. 2024].
8. Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου (2022). ΕΚΘΕΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ Δ' ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΝΕΩΝ. [online] Available at: <https://youthpolicy.onek.org.cy/wp-content/uploads/%CE%88%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CE%A0%CE%BF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%AC%CF%84%CF%89%CE%BD-4%CE%B7%CF%82-%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%A3%CF%85%CE%BD%CF%8C%CE%B4%CE%BF%CF%85-%CE%9D%CE%AD%CF%89%CE%BD-2022-v.27.06.2022.pdf> [Accessed 28 Jun. 2024].
9. Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου (2022b). *Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ποσοτικής Έρευνας: 4ο Νεο-Βαρόμετρο*. [online] Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ποσοτικής Έρευνας: 4ο Νεο-Βαρόμετρο. Available at: <https://youthpolicy.onek.org.cy/wp-content/uploads/Youth-barometer-4.pdf> [Accessed 28 Jun. 2024].
10. Στατιστική Υπηρεσία (2024).
11. 10th Cycle of EU Youth Dialogue, NWG Consultation Phase Reporting Tool
12. Council of Europe (2017). *Recommendation CM/Rec (2017)4 of the Committee of Ministers of the Council of Europe to member States on Youth Work*. [online] Available at: <https://rm.coe.int/cmrec-2017-4-and-explanatory-memorandum-youth-work-web/16808ff0d1>
13. Council of the European Union (2023), Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on promoting youth mainstreaming in policy decision-making processes in the European Union, OJ C, C/2023/1342, 29.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1342/oj>
14. ec.europa.eu. (2023). *Being young in Europe today - digital world*. [online] Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Being_young_in_Europe_today_-_digital_world&oldid=564756#Digital_skills.
15. Erasmus+ (2024). *Erasmus+ Οδηγός Προγράμματος*. [online] Available at: https://erasmusplus.idep.org.cy/wp-content/uploads/2024/06/2024-ErasmusProgramme-Guide_EL.pdf [Accessed 4 Mar. 2025].
16. European Commission (2022). *Flash Eurobarometer 513 Social entrepreneurship and youth*. [online] Available at: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2670>.
17. European Commission (2024). *Youth mainstreaming, youth impact assessment and youth checks A comparative overview Youth European Education and Culture Executive Agency*. [online] Available at: <https://www.anefore.lu/wp-content/uploads/2024/07/Rapport-Youth-Wiki-Youth-mainstreaming-youth-impact-assessment-and-youth-checks.pdf> [Accessed 26 Nov. 2024].

18. European Commission (2024b). *Youth mainstreaming, youth impact assessment and youth checks A comparative overview Youth European Education and Culture Executive Agency*. [online] Available at: <https://www.anefore.lu/wp-content/uploads/2024/07/Rapport-Youth-Wiki-Youth-mainstreaming-youth-impact-assessment-and-youth-checks.pdf> [Accessed 26 Nov. 2024].
19. European Parliament, (2023). Mental health in the EU. [online] Available at: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/751416/EPRS_BRI\(2023\)751416_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/751416/EPRS_BRI(2023)751416_EN.pdf). [Accessed 28 Jan. 2025].
20. European Union (2019). *Resolution of the Council of the European Union and the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on a framework for European cooperation in the youth field: The European Union Youth Strategy 2019-2027*. [online] Europa.eu. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A42018Y1218%2801%29> [Accessed 28 Jan. 2025].
21. European Union (2019). *Resolution of the Council of the European Union and the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on a framework for European cooperation in the youth field: The European Union Youth Strategy 2019-2027 (2018/C 456/01)*. [online] Available at: <https://youth.europa.eu/sites/default/files/inline-files/Communication%20on%20the%20European%20Year%20of%20Youth%202022.pdf> [Accessed 6 Feb. 2025].
22. European Union (2019). *Resolution of the Council of the European Union and the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on a framework for European cooperation in the youth field: The European Union Youth Strategy 2019-2027*. [online] Europa.eu. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A42018Y1218%2801%29> [Accessed 28 Jan. 2025].
23. European Union (2024). *Youth and democracy*. [online] Available at: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3272>.
24. Eurostat (2023). At least upper secondary educational attainment, age group 20-24 by sex. [online] Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00186/default/table?lang=en&category=t_ed uc.t_educ_outc [Accessed 15 Oct. 2024].
25. EUROSTAT (2023). *Educational attainment statistics - Statistics Explained*. [online] Europa.eu. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Educational_attainment_statistics.
26. Eurostat (2023). Employment rates of recent graduates. [online] Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00053/default/bar?lang=en&category=t_educ.t_educ_outc [Accessed 15 Oct. 2024].
27. Evaluation Series No 106 Review of the Commonwealth Youth Programme (CYP). (2017). Available at: <https://production-new-commonwealth-files.s3.eu-west-2.amazonaws.com/migrated/inline/106%20-%20Review%20of%20the%20Commonwealth%20Youth%20Programme%20-%202017.pdf> [Accessed 4 Apr. 2024].
28. INSIGHTS INTO YOUTH POLICY EVALUATION. (n.d.). Available at: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/083920-Insights-YPE-WEB.pdf/9fb49708-466b-54be-ffa7-195a1893d99a?t=1608629117000> [Accessed 4 Apr. 2024].
29. OECD (2023). Evaluation Criteria - OECD. [online] www.oecd.org. Available at: <https://www.oecd.org/dac/evaluation/daccriteriaforevaluatingdevelopmentassistance.htm>.
30. OECD (2023). Evaluation Criteria - OECD. [online] www.oecd.org. Available at: <https://www.oecd.org/dac/evaluation/daccriteriaforevaluatingdevelopmentassistance.htm>.
31. OECD (2024). *Youth empowerment and intergenerational justice*. [online] OECD. Available at: <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/youth-empowerment-and-intergenerational-justice.html>.
32. OECD (2024a). *Youth*. [online] OECD. Available at: <https://www.oecd.org/en/topics/youth.html>.
33. OECD (n.d.). Applying Evaluation Criteria Thoughtfully. [online] Available at: https://www.oecd-ilibrary.org/development/applying-evaluation-criteria-thoughtfully_543e84ed-en.
34. OECD and European Observatory on Health Systems and Policies (2023). Cyprus: Country Health Profile 2023. [online] State of health in the EU. Organization for Economic Cooperation and Development. <https://doi.org/10.1787/43898784-en>.
35. OECD and European Observatory on Health Systems and Policies (2023). Cyprus: Country Health Profile 2023. [online] State of health in the EU. Organization for Economic Cooperation and Development. <https://doi.org/10.1787/43898784-en>.

36. ONEK (2019). *Description – Youth Policy*. [online] Onek.org.cy. Available at: <https://youthpolicy.onek.org.cy/en/youth-work/introduction/> [Accessed 3 Dec. 2024].
37. The Commonwealth. Youth. [online] Available at: <https://thecommonwealth.org/our-work/youth> [Accessed 29 Jul. 2024].
38. UN (2018). *UNITED NATIONS YOUTH STRATEGY*. [online] Available at: https://www.un.org/youthenvoy/wp-content/uploads/2018/09/18-00080_UN-Youth-Strategy_Web.pdf.
39. YOUTH POLICY EVALUATION REVIEW. (n.d.). Available at: <https://pip-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/YP-Evaluation-Review-WEB.pdf/3c20fa95-54b8-bcdd-c57e-b12df07840f7> [Accessed 4 Apr. 2024].
40. youth.europa.eu. (2022). *How much do you know about mental health? | European Youth Portal*. [online] Available at: https://youth.europa.eu/get-involved/your-rights-and-inclusion/how-much-do-you-know-about-mental-health_en.

Παραρτήματα

Παράρτημα 1	Μεθοδολογία
Παράρτημα 2	Διαμόρφωση στόχων
Παράρτημα 3	Συμμετέχοντες σε δραστηριότητες ανατροφοδότησης στα πλαίσια κατάρτισμού ΕΣΝ 2030

Παράρτημα 1: Μεθοδολογία

Για τη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης και εμπειριστατωμένης Εθνικής Στρατηγικής, που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της νεολαίας και να προκύπτει μέσα από μια συμμετοχική διαδικασία, υλοποιήθηκαν οι ακόλουθες ενέργειες, οι οποίες διαδραμάτισαν κρίσιμο ρόλο στη διαμόρφωση του τελικού σχεδίου:

1. αξιολόγηση της Α' ΕΣΝ 2017-2022 και προκαταρκτική αναγνώριση των αναγκών της νεολαίας,
2. χαρτογράφηση κύριων αναγκών και προτεραιοτήτων της νεολαίας, καθώς και μελέτη καλών πρακτικών από Στρατηγικές για τη νεολαία που υλοποιήθηκαν σε άλλες χώρες,
3. διεξαγωγή εργαστηρίων με τη ΔΟΕ, τη νεολαία και τον ΟΝΕΚ για την ανατροφοδότηση σχετικά με το όραμα και τους στρατηγικούς στόχους, και
4. διεξαγωγή διαβουλεύσεων, συνεντεύξεων και ερωτηματολογίου με τη νεολαία για τον καθορισμό του οράματος και των στρατηγικών στόχων.

Χάρη στη χρήση ποικίλων μεθόδων συλλογής ανατροφοδότησης (δημόσιες διαβουλεύσεις, συνεντεύξεις και εργαστήρια) από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, σε συνδυασμό με την αξιολόγηση της προηγούμενης ΕΣΝ και την έρευνα γραφείου, εξάχθηκαν σημαντικά συμπεράσματα, όπως αυτά παρουσιάζονται στο παρόν έγγραφο.

Στο εν λόγω Παράρτημα, παρουσιάζεται η βασική μεθοδολογία όλων των παραπάνω ενεργειών, οι οποίες συνδέονται με τέτοιο τρόπο ώστε κάθε ενέργεια να χτίζει στα θεμέλια της προηγούμενης, διασφαλίζοντας μια συνεκτική και εμπειριστατωμένη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

1. Αξιολόγηση της ΕΣΝ 2017-2022 και προκαταρκτική αναγνώριση των αναγκών της νεολαίας

Για τη διαμόρφωση μιας αντιπροσωπευτικής αξιολόγησης της ΕΣΝ 2017-2022, η οποία να καταλήγει σε συστάσεις για τον σχεδιασμό, το περιεχόμενο και τη διακυβέρνηση της νέας Στρατηγικής, η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε χωρίστηκε στις παρακάτω φάσεις:

Α) Ανάπτυξη των κριτηρίων αξιολόγησης

Σημαντική προϋπόθεση για την αξιολόγηση της ΕΣΝ 2017-2022 ήταν η δημιουργία ενός πλαισίου με συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης. Τα κριτήρια αυτά παρέχουν τη βάση με την οποία μετρήθηκε η αποτελεσματικότητα και ο αντίκτυπος της Στρατηγικής, αλλά και μέσω των οποίων διεξήχθη η συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών. Συγκεκριμένα, για την αξιολόγηση της ΕΣΝ 2017-2022 και την καταγραφή των εισηγήσεων για τον σχεδιασμό της νέας ΕΣΝ 2030, χρησιμοποιήθηκαν τα έξι (6) κριτήρια που ανέπτυξε ο Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ - OECD)^{45,46}.

Τα κριτήρια αξιολόγησης αξιοποιήθηκαν για την ανάλυση της ανατροφοδότησης που έχει συλλεχθεί κατά την εμπλοκή με τους εμπλεκόμενους φορείς. Συνδέοντας την ανατροφοδότηση

⁴⁵ OECD (2023). Evaluation Criteria - OECD. [online] www.oecd.org. Available at:

<https://www.oecd.org/dac/evaluation/daccriteriaforevaluatingdevelopmentassistance.htm>.

⁴⁶ OECD (n.d.). Applying Evaluation Criteria Thoughtfully. [online] Available at: https://www.oecd-ilibrary.org/development/applying-evaluation-criteria-thoughtfully_543e84ed-en.

με τα κριτήρια, μπορούν να αναδειχθούν τα δυνατά σημεία, οι αδυναμίες και οι τομείς βελτίωσης.

Διάγραμμα 2: Συνοπτική επεξήγηση των έξι κριτηρίων αξιολόγησης

Β) Λήψη ανατροφοδότησης από τους εμπλεκόμενους φορείς

Η ανατροφοδότηση από τους εμπλεκόμενους φορείς αποτέλεσε κρίσιμο στοιχείο για την αξιολόγηση και τον ανασχεδιασμό της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία (ΕΣΝ) 2017-2022. Μέσω μιας σειράς διαβουλεύσεων, συνεντεύξεων και ομάδων εστίασης, συγκεντρώθηκαν πολύτιμες πληροφορίες από τους φορείς που συμμετείχαν στην υλοποίηση της Α' Στρατηγικής, καθώς και από τη νεολαία, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ουσιαστική συμβολή όλων στη διαμόρφωση της νέας Στρατηγικής για το μέλλον της νεολαίας μέχρι το 2030.

Συγκεκριμένα λήφθηκε ανατροφοδότηση από:

- Τους λειτουργούς του ΟΝΕΚ μέσω ανοικτής συζήτησης και ομάδων εστίασης τον Απρίλιο και Ιούνιο 2024, σχετικά με την εσωτερική λειτουργία του ΟΝΕΚ, τον συντονισμό της ΕΣΝ 2017-2022 και τις ανάγκες της νεολαίας.
- Τη ΔΟΕ, μέσω ομαδικών συνεντεύξεων όπου παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των μελών της ΔΟΕ, αλλά και μέσω ερωτηματολογίου. Οι εν λόγω δράσεις έλαβαν χώρα τον Απρίλιο 2024, και συλλέχθηκαν τα ακόλουθα δεδομένα:
 - Ανατροφοδότηση για την υφιστάμενη Στρατηγική 2017-2022.
 - Συνέργειες και ευκαιρίες συνεργασίας με ΟΝΕΚ.
 - Σκέψεις για την κατάρτιση της νέας ΕΣΝ με στόχο 2030.
 - Συνεκτίμηση των πολιτικών νεολαίας στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής και δημιουργία καναλιών επικοινωνίας με τη νεολαία (youth mainstreaming).
- Την ίδια τη νεολαία και τους εκπροσώπους της, μέσω εργαστηρίων σε Λεμεσό και Λευκωσία τον Μάιο 2024, όπου διεξήχθησαν ασκήσεις για την αξιολόγηση της Στρατηγικής και τον καθορισμό αναγκών. Επίσης, λήφθηκε και ανατροφοδότηση μέσω ανοικτής διαδικτυακής διαβούλευσης, στη μορφή ερωτηματολογίου.

Γ) Ανάλυση ανατροφοδότησης που συλλέχθηκε για την ΕΣΝ 2017-22

Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από όλες τις μορφές ανατροφοδότησης, αξιοποιήθηκαν και αναλύθηκαν, συμβάλλοντας στην καλύτερη κατανόηση των απόψεων του κάθε εμπλεκόμενου φορέα (ΔΟΕ, λειτουργοί ONEK και νεολαία), όσον αφορά την αξιολόγηση της Στρατηγικής ανά κριτήριο.

Για την ανάλυση της ανατροφοδότησης, χρησιμοποιήθηκαν τα έξι (6) κριτήρια που αναπτύχθηκαν από τον ΟΟΣΑ, με την προσθήκη του κριτηρίου της «γνώσης σχετικά με την Α' ΕΣΝ». Τα επτά αυτά κριτήρια αξιολογήθηκαν σε κλίμακα από το 1 (χαμηλή βαθμολογία), 2 (μέτρια βαθμολογία) και 3 (υψηλή βαθμολογία), με την κάθε βαθμολογία να αντιστοιχεί σε μια διαφορετική αντίληψη ως προς τον βαθμό επιτυχίας κάθε κριτηρίου.

Δ) Ανάλυση των Εκθέσεων Προόδου Υλοποίησης της ΕΣΝ 2017-2022

Για την ανάλυση των εκθέσεων προόδου της ΕΣΝ 2017-2022 και την εξαγωγή συμπερασμάτων για τη νέα Στρατηγική, χρησιμοποιήθηκε μια δομημένη και συστηματική προσέγγιση, που περιλάμβανε την ανάλυση των:

- Α' Έκθεση Προόδου για την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για τη νεολαία, περίοδος αναφοράς: 2017-2019.
- Β' Έκθεση Προόδου για την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για τη νεολαία, περίοδος αναφοράς: 2020-2022.

Ε) Προκαταρκτική ανάλυση αναγκών

Η συλλογή προκαταρκτικών απόψεων και πληροφόρησης όσον αφορά τη νέα Στρατηγική για τη νεολαία λήφθηκε κατά τη διάρκεια των συναντήσεων και των ομάδων εστίασης με τους εμπλεκόμενους φορείς, καθώς και μέσω της ανοιχτής διαδικτυακής διαβούλευσης. Η συλλογή απόψεων αφορούσε τις ανάγκες της νεολαίας έτσι ώστε να αντικατοπτρίζουν τους στόχους και θεματικές της νέας Στρατηγικής, καθώς και τη διακυβέρνηση και υλοποίηση, τον σχεδιασμό και τις ενέργειες επικοινωνίας της Στρατηγικής, σύμφωνα με τις εμπειρίες της υλοποίησης της ΕΣΝ 2017-2022.

Έπειτα, διεξάχθηκε ανάλυση και ομαδοποίηση των αναγκών που καταγράφηκαν.

2. Χαρτογράφηση κύριων αναγκών, προτεραιοτήτων και καλών πρακτικών εθνικών στρατηγικών για τη νεολαία

Για την χαρτογράφηση κύριων αναγκών, προτεραιοτήτων και καλών πρακτικών, διεκπεραιώθηκαν οι ακόλουθες ενέργειες:

Α) Χαρτογράφηση και διενέργεια έρευνας γραφείου για την υφιστάμενη κατάσταση της νεολαίας

Η εν λόγω δράση επικεντρώθηκε στην έρευνα γραφείου και στην χαρτογράφηση των εμπλεκόμενων φορέων, καθώς και στη μελέτη και ανάλυση εγγράφων που αποτυπώνουν τις ανάγκες και τις προκλήσεις των νέων, σχετικών εθνικών στρατηγικών, καθώς και νέων μη-κυβερνητικών δράσεων για τη νεολαία. Οι εν λόγω δραστηριότητες αποσκοπούσαν στην κατανόηση και αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης της νεολαίας στην Κύπρο.

Αρχικά, καταγράφηκαν οι εμπλεκόμενοι φορείς που συμμετείχαν στην ΕΣΝ 2017-2022, μέσω πληροφόρησης από τον ONEK και ανάλυσης των δύο εκθέσεων προόδου της προηγούμενης ΕΣΝ. Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων με τους φορείς υλοποίησης της ΔΟΕ και τους εμπλεκόμενους φορείς, καταγράφηκαν οι δυνητικοί φορείς και οργανωμένα σύνολα νεολαίας που θα ήταν χρήσιμο για τον ONEK να συνεργαστεί μαζί τους στη νέα ΕΣΝ 2030. Η ανάγκη αυτή επιβεβαιώθηκε και από τις διαβουλεύσεις με τη ΔΟΕ, τους λειτουργούς του ONEK, αλλά και τη νεολαία. Οι εισηγήσεις ενισχύθηκαν περαιτέρω, μέσω έρευνας γραφείου.

Επιπλέον, χαρτογραφήθηκαν οι εθνικές στρατηγικές που σχετίζονται με τη νεολαία, συνδυάζοντας πληροφόρηση από τον ONEK, αποτελέσματα διαβουλεύσεων και επιπλέον έρευνα γραφείου, αναπτύσσοντας μια λίστα με σχετικές εθνικές στρατηγικές και αντιστοιχίζοντας τις με τις ομαδοποιημένες ανάγκες της νεολαίας.

Β) Επισκόπηση και μελέτη υφιστάμενων ευρωπαϊκών και διεθνών στρατηγικών και πολιτικών και έρευνα καλών πρακτικών

Η εν λόγω δράση περιλάμβανε την ανάλυση Ευρωπαϊκών και διεθνών πρακτικών, επιλέγοντας καλές πρακτικές από άλλα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει προκαθορισμένης μεθοδολογίας, και την αποτύπωση των διεθνών προτεραιοτήτων για τη νεολαία.

Η ευθυγράμμιση με τις ευρωπαϊκές προτεραιότητες και το θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κρίθηκε κρίσιμη για τη νέα ΕΣΝ 2030. Πέραν των ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων, αναλύθηκαν και οι στρατηγικές νεολαίας και πολιτικές προτεραιότητες διεθνών και διακρατικών οργανισμών στους οποίους η Κύπρος συμμετέχει, όπως ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), και η Κοινοπολιτεία. Παράλληλα, παρουσιάστηκε και η προσέγγιση του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) για τον τομέα της νεολαίας και τις προτεραιότητες που προτρέπει τις κυβερνήσεις να υιοθετήσουν. Στόχος της ανάλυσης ήταν ο εντοπισμός των κύριων αναγκών και τάσεων της νεολαίας σε Ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο για συσχέτισμό με τις ανάγκες και τάσεις της νεολαίας στην Κύπρο.

Στα πλαίσια αυτής της ενέργειας, μελετήθηκαν και οι εθνικές στρατηγικές άλλων Ευρωπαϊκών χωρών για τον καθορισμό καλών πρακτικών που μπορούν να προσαρμοστούν στα δεδομένα της Κύπρου. Η αρχική ανασκόπηση ανέδειξε στρατηγικές που θεωρούνται καλές πρακτικές, οι οποίες αναλύθηκαν περαιτέρω με βάση τον ορισμό της νεολαίας, τους θεματικούς πυλώνες, τις αρμόδιες αρχές, τη διαδικασία σχεδιασμού, τους μηχανισμούς παρακολούθησης και τον προϋπολογισμό. Παρά τη δυσκολία πρόσβασης σε πληροφορίες, επιλέχθηκαν τρεις εθνικές στρατηγικές για τη νεολαία- της Μάλτας, της Ισπανίας και του Λουξεμβούργου - για περαιτέρω μελέτη και ανάλυση. Η γνώση και οι βέλτιστες πρακτικές από αυτά τα παραδείγματα θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής και ευέλικτης Στρατηγικής για τη νεολαία στην Κύπρο.

3. Διεξαγωγή εργαστηρίου με τη ΔΟΕ, τη νεολαία και τον ONEK για την ανατροφοδότηση σχετικά με το όραμα και τους στρατηγικούς στόχους

Στο πλαίσιο της εν λόγω ενέργειας, συγκεντρώθηκαν όλες οι πληροφορίες και τα πορίσματα από τις δραστηριότητες που προηγήθηκαν, συμπεριλαμβανομένων συναντήσεων, ομάδων εστίασης, και ανοικτών διαβουλεύσεων. Η ανατροφοδότηση κατηγοριοποιήθηκε σε βασικά θέματα και τομείς εστίασης όπως η εκπαίδευση, η απασχόληση, η υγεία, η συμπερίληψη και η συμμετοχή. Στη συνέχεια, σχεδιάστηκε ένα διαδραστικό εργαστήριο στις 21/06/2024 με την εξής ημερήσια διάταξη:

1. **Εισαγωγή:** Παρουσίαση της τρέχουσας κατάστασης της ΕΣΝ και ανάλυση βασικών πορισμάτων και προκλήσεων.
2. **Όραμα 2030:** Συζήτηση για το μέλλον της νεολαίας και διαμόρφωση κοινού οράματος.
3. **Breakout sessions:** Χωρισμένοι σε ομάδες, οι συμμετέχοντες καθόρισαν στρατηγικούς στόχους για την ΕΣΝ 2030.
4. **Κύρια συμπεράσματα και επόμενα βήματα:** Παρουσίαση και συζήτηση των αποτελεσμάτων των ομάδων και καθορισμός επόμενων βημάτων.
5. **Σύνοψη και ολοκλήρωση εργαστηρίου:** Αναφορά στα κύρια σημεία που συζητήθηκαν.

Ακολούθως, συγκεντρώθηκαν όλες οι απόψεις και εισηγήσεις από τους εμπλεκόμενους φορείς. Αυτές οι ανατροφοδοτήσεις αναλύθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν για την ανάπτυξη του οράματος και των στρατηγικών στόχων.

4. Διεξαγωγή διαβουλεύσεων, συνεντεύξεων και ερωτηματολογίου με τη νεολαία, για τον καθορισμό του οράματος και των στρατηγικών στόχων

Με σκοπό την επιλογή του κατάλληλου οράματος, την επικύρωση και προσαρμογή των προκαταρκτικών στόχων, υλοποιήθηκαν οι ακόλουθες ενέργειες:

Α) Διαβουλεύσεις

Εντός της περιόδου Ιουλίου- Σεπτεμβρίου 2024, διεξήχθησαν συνολικά εννέα (9) διαβουλεύσεις σε όλες τις (ελεύθερες) επαρχίες της Κύπρου, εκ των οποίων οκτώ (8) ήταν δημόσιες και η μια (1) με τα μέλη της Κυπριακής Παιδοβουλής, και στις οποίες συνολικά έλαβαν μέρος πέραν των 170 νέων. Οι διαβουλεύσεις κάλυψαν τόσο αστικές όσο και μη αστικές/αγροτικές/ορεινές περιοχές. . Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται αναλυτικά οι διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν.

Με σκοπό την συμπερίληψη των νέων που δεν μιλούν Ελληνικά, πραγματοποιήθηκε μια ανοιχτή διαβούλευση στην αγγλική γλώσσα, στην επαρχία Λευκωσίας. Στην εν λόγω διαβούλευση έλαβαν μέρος, μεταξύ άλλων, και Τουρκοκύπριοι.

Οι ασκήσεις στις διαβουλεύσεις οργανώθηκαν σε μια συγκεκριμένη σειρά για να καθοδηγήσουν τους συμμετέχοντες (και την κάθε ομάδα ξεχωριστά), αρχίζοντας από τη συζήτηση σχετικά με το όραμα της Στρατηγικής και καταλήγοντας σε πιο συγκεκριμένη ανατροφοδότηση για τους επιμέρους στρατηγικούς στόχους και ενδεικτικές δράσεις.

Συγκεκριμένα, οι ασκήσεις που εφαρμόστηκαν παρουσιάζονται πιο κάτω:

1. Άσκηση Οράματος: Παρουσιάστηκαν τρεις προτάσεις οράματος για τη νέα Στρατηγική και οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να επιλέξουν και να συζητήσουν ποια αντιπροσωπεύει καλύτερα τις ανάγκες της νεολαίας, καθώς και να υπογραμμίσουν σημαντικά σημεία από τις άλλες προτάσεις.
2. Άσκηση Στρατηγικών Στόχων: Μετά την επιλογή οράματος, οι συμμετέχοντες συζητήσαν για τους προτεινόμενους στόχους της Στρατηγικής και τις σχετικές δράσεις. Παρουσιάστηκαν επτά προκαταρκτικοί στόχοι, συνοδευόμενοι από σύντομες επεξηγήσεις. Οι συμμετέχοντες παρείχαν ανατροφοδότηση και προτάσεις για την υλοποίησή τους, καθώς και εισηγήσεις για επιπλέον στόχους ή θεματικές.
3. Άσκηση Προτεραιοποίησης Στόχων: Οι συμμετέχοντες υπέβαλαν εισηγήσεις για την προτεραιοποίηση των επτά στόχων, βάσει της σημαντικότητάς τους όσον αφορά τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης της νεολαίας.
4. Παρουσίαση Αποτελεσμάτων: Κάθε ομάδα παρουσίασε τα αποτελέσματα των συζητήσεών της για το όραμα, τους στόχους και την προτεραιοποίησή τους, επιτρέποντας την καλύτερη κατανόηση και καταγραφή των εισηγήσεων και προβληματισμών.

Β) Ομαδικές συνεντεύξεις

Η δομή που ακολουθήθηκε για τη διεξαγωγή των ομαδικών συνεντεύξεων στηρίχθηκε στην αντίστοιχη των διαβουλεύσεων. Το περιεχόμενο της συζήτησης κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων ήταν παρόμοιο με αυτό των διαβουλεύσεων, με κύρια διαφορά ότι οι συμμετέχοντες δεν χωρίστηκαν σε ομάδες, αλλά συμμετείχαν σε μια κοινή ομαδική συζήτηση για το όραμα, τους στόχους και τις πιθανές δράσεις της νέας Στρατηγικής.

Στις συνεντεύξεις έλαβαν μέρος εκπρόσωποι ευάλωτων και μειονεκτουσών ομάδων.

Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις με πληθυσμιακές ομάδες που θεωρήθηκε σημαντικό να ακουστούν σε αυτό το στάδιο του έργου και οι οποίες ενδεχομένως να μην είχαν την ευκαιρία να λάβουν μέρος στις διαβουλεύσεις. Οι ομάδες αυτές περιελάμβαναν εκπροσώπους οργανώσεων που δραστηριοποιούνται για τη ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα, ατόμων με αναπηρία ή νευροδιαφορετικότητα, ατόμων με μεταναστευτική ή προσφυγική βιογραφία και αιτούντες ασύλου. Συνεντεύξεις διενεργήθηκαν και με εκπροσώπους του Κυπριακού Οργανισμού Κέντρων Νεότητας (ΚΟΚΕΝ) και του Συμβουλίου Νεολαίας Κύπρου (ΣυΝΚ). Επιπρόσθετα, διεξήχθη συνέντευξη με το Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΝΕΚ.

Γ) Ερωτηματολόγιο

Ο σχεδιασμός της δομής και του περιεχομένου του ερωτηματολογίου, βασίστηκε στη δομή της παρουσίασης που χρησιμοποιήθηκε κατά τις δια ζώσης διαβουλεύσεις. Στόχος της ανοικτής ηλεκτρονικής διαβούλευσης ήταν να παρέχει στη νεολαία ένα ακόμη μέσο για να υποβάλουν

την ανατροφοδότησή τους σχετικά με το όραμα, τους στόχους και τις δράσεις της νέας Στρατηγικής, καθώς αναμενόταν ότι αρκετοί νέοι και νέες δεν θα μπορούσαν να παρευρεθούν στις δια ζώσης διαβουλεύσεις.

Το ερωτηματολόγιο περιείχε ερωτήσεις σχετικά με τις ακόλουθες θεματικές:

1. Δημογραφικά στοιχεία: Συμπεριλήφθηκαν ερωτήσεις σχετικά με την ηλικία του/της συμμετέχοντος/ουσας, την τοποθεσία διαμονής τους και ενημέρωση κατά πόσο ανήκουν σε κάποια περιθωριοποιημένη ή μειονεκτούσα ομάδα. Αυτό επέτρεψε τον εντοπισμό πιθανών μοτίβων στις προτεραιότητες και ανάγκες της νεολαίας με κοινά δημογραφικά χαρακτηριστικά.
2. Όραμα: Οι συμμετέχοντες/ουσες κλήθηκαν αρχικά να επιλέξουν ένα από τα τρία προτεινόμενα οράματα για τη νέα Στρατηγική. Έπειτα, κλήθηκαν να επιλέξουν τις κύριες θεματικές που θα ήθελαν να συμπεριληφθούν στο τελικό όραμα της Στρατηγικής.
3. Στόχοι: Όσον αφορά τους στρατηγικούς στόχους, οι συμμετέχοντες/ουσες είχαν την ευκαιρία να υποβάλουν ανατροφοδότηση σχετικά με τους προκαταρκτικούς στόχους της νέας Στρατηγικής και τις ενδεικτικές δράσεις κάτω από τον κάθε στόχο.
 - Η δομή του ερωτηματολογίου περιλάμβανε μια ενότητα για κάθε στόχο, όπου παρέχονταν μια σύντομη επεξήγηση. Οι συμμετέχοντες/ουσες καλούνταν να προτεραιοποιήσουν/ επιλέξουν από μια σειρά επιμέρους προτεινόμενων ενεργειών/ δράσεων για κάθε στόχο. Επίσης, είχαν την ευκαιρία, μέσω ανοιχτής ερώτησης, να παρέχουν επιπρόσθετες εισηγήσεις.
 - Στην τελευταία ενότητα, ζητήθηκε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να προτεραιοποιήσουν τους στόχους με βάση τις σημαντικότερες ανάγκες/ προκλήσεις που θεωρούν ότι αντιμετωπίζει η νεολαία.

Η διάχυση του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε μέσω διαφόρων καναλιών επικοινωνίας του ONEK και παρέμεινε ανοιχτό για περίπου έξι εβδομάδες (από τις 8 Αυγούστου μέχρι τις 16 Σεπτεμβρίου 2024) και έλαβε 191 απαντήσεις.

Δ) Ανάλυση αποτελεσμάτων

Για την ανάλυση των αποτελεσμάτων σχετικά με την επιλογή οράματος, καταμετρήθηκαν οι απαντήσεις για κάθε μία από τις τρεις επιλογές. Μέσω της εν λόγω διαδικασίας, αναλύθηκε το ποσοστό προτίμησης της κάθε επιλογής από το σύνολο των ψήφων του ερωτηματολογίου και διαβουλεύσεων, παρέχοντας έτσι μια σαφή εικόνα ιεράρχησης από τους συμμετέχοντες.

Ακολούθως, για την ανάλυση των αποτελεσμάτων, υπολογίστηκε ο μέσος όρος, με στόχο να αποτυπωθεί η συνολική αξιολόγηση κάθε στόχου. Σημειώνεται ότι, στις περιπτώσεις όπου οι ομάδες δεν βαθμολόγησαν όλους τους στόχους, τότε χρησιμοποιήθηκε η επόμενη διαθέσιμη βαθμολογία ως κοινή για τους εναπομείναντες στόχους⁴⁷. Η διαδικασία διεκπεραιώθηκε ξεχωριστά για τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου και αυτά των διαβουλεύσεων, ενώ για την τελική βαθμολογία υπολογίστηκε ο μέσος όρος και των δύο.

Η ίδια διαδικασία εφαρμόστηκε και ανά γεωγραφική περιοχή, προκειμένου να εντοπιστούν τυχόν διαφοροποιήσεις στις προτεραιότητες των συμμετεχόντων.

Για την εκτίμηση της συνοχής των αξιολογήσεων, υπολογίστηκε η τυπική απόκλιση (standard deviation). Η τυπική απόκλιση επέτρεψε τον προσδιορισμό του βαθμού συμφωνίας ή απόκλισης μεταξύ των συμμετεχόντων. Χαμηλότερες τιμές τυπικής απόκλισης υποδεικνύουν μεγαλύτερη συμφωνία, ενώ υψηλότερες τιμές δείχνουν μεγαλύτερη ποικιλία στις αξιολογήσεις.

⁴⁷ Για παράδειγμα, όταν μια ομάδα βαθμολόγησε μόνο τις πρώτες τέσσερις (4) προτεραιότητες της, τότε οι επόμενοι τρεις (3) στόχοι έλαβαν την επόμενη διαθέσιμη βαθμολογία, δηλαδή το πέντε (5).

Παράρτημα 2: Διαμόρφωση στόχων

Οι στόχοι της Εθνικής Στρατηγικής Νεολαίας 2030 διαμορφώθηκαν μέσω μιας συμμετοχικής διαδικασίας, με την ανατροφοδότηση από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, δίνοντας έμφαση στις απόψεις της νεολαίας. Οι στόχοι πέρασαν από τρεις (3) διαδοχικές φάσεις εξέλιξης, με κάθε αλλαγή να βασίζεται στην ανατροφοδότηση που λήφθηκε από τους εμπλεκόμενους, διασφαλίζοντας τη συνεχή βελτίωσή τους.

Α) Πρώτη μορφή

Η αρχική μορφή των στόχων διαμορφώθηκε κατά την διάρκεια της χαρτογράφησης των κύριων αναγκών και προτεραιοτήτων της νεολαίας. Οι στόχοι είχαν την μορφή θεματικών οι οποίες αποτελούνταν από τις κυριότερες ανάγκες της νεολαίας. Οι θεματικές ήταν οι εξής:

Θεματική 1: Απασχόληση και Επιχειρηματικότητα

1. Επαγγελματικός προσανατολισμός και εκπαίδευση
2. Ευκαιρίες απασχόλησης
3. Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας

Θεματική 2: Φυσική και ψυχική υγεία και ευεξία

1. Αύξηση πρόσβασης σε επαγγελματίες ψυχικής υγείας
2. Διασφάλιση της απαραίτητης πρόσβασης σε επαγγελματίες ψυχικής υγείας μέσω του ΓεΣΥ
3. Επιμόρφωση γονέων

Θεματική 3: Κοινωνική ενσωμάτωση και ισότητα

1. Πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή στέγαση
2. Αντιμετώπιση οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων
3. Υποστήριξη ατόμων με αναπηρία

Θεματική 4: Πολιτική συμμετοχή και ενεργός συμμετοχή στα κοινά

1. Αποτελεσματικά κανάλια επικοινωνίας
2. Υποστήριξη οργανώσεων νεολαίας
3. Αυξημένη εμπλοκή στις πολιτικές διαδικασίες

Θεματική 5: Παιδεία, εκπαίδευση και ανάπτυξη δεξιοτήτων

1. Ψηφιακός αλφαριθμητισμός
2. Συμπεριληπτικά προγράμματα και μέθοδοι εκπαίδευσης με εστίαση στην κριτική σκέψη

Θεματική 6: Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και δράση

1. Περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση
2. Υποστήριξη πράσινων πρωτοβουλιών

Θεματική 7: Πολιτιστική δέσμευση και ευκαιρίες

1. Πολιτιστική συνείδηση και ανταλλαγή
2. Υποστήριξη καλλιτεχνικών και πολιτιστικών προγραμμάτων

Β) Δεύτερη μορφή

Στην συνέχεια, οι θεματικές και οι ανάγκες που εντοπίστηκαν συζητήθηκαν με τα μέλη της ΔΟΕ, τη νεολαία και τον ΟΝΕΚ κατά τη διάρκεια του διαδραστικού εργαστηρίου. Βάσει της σχετικής ανατροφοδότησης που λήφθηκε, οι στόχοι διαμορφώθηκαν ως εξής:

Στρατηγικός Στόχος 01: Συμμετοχή των νέων στη λήψη αποφάσεων

Ενίσχυση της συμμετοχής της νεολαίας στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά, από την παραγωγή ιδεών μέχρι την υλοποίηση και αξιολόγηση των πολιτικών.

Στρατηγικός Στόχος 02: Ενίσχυση των δομών διακυβέρνησης

Βελτίωση και ενίσχυση της διακυβέρνησης της Στρατηγικής, με στόχο την αποτελεσματική εφαρμογή της ΕΣΝ 2030. Ειδικότερα, μέσω της βελτίωσης των μηχανισμών και της διασφάλισης της συμμετοχής όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Στρατηγικός Στόχος 03: Βελτίωση της ποιότητας της μάθησης και της πρόσβασης της νεολαίας σε αυτή

Ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων, αναβάθμιση του επαγγελματικού προσανατολισμού και αύξηση της πολιτιστικής συμμετοχής της νεολαίας.

Στρατηγικός Στόχος 04: Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στη νεολαία

Υποστήριξη των νέων για την ίδρυση και ανάπτυξη δικών τους επιχειρήσεων μέσω κατάλληλης κατάρτισης, χρηματοοικονομικής στήριξης και ευκαιριών δικτύωσης.

Στρατηγικός Στόχος 05: Προώθηση της ψυχικής και σωματικής υγείας και ευημερίας

Βελτίωση της ψυχικής και σωματικής υγείας της νεολαίας, με έμφαση στην πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων, όπως η παχυσαρκία, το άγχος, η κατάθλιψη και οι εξαρτήσεις.

Στρατηγικός Στόχος 06: Βελτίωση της ποιότητας και των συνθηκών απασχόλησης της νεολαίας

Ενίσχυση των ευκαιριών απασχόλησης και των συνθηκών εργασίας των νέων, με σκοπό την αντιμετώπιση των οικονομικών προκλήσεων και την ανάπτυξη δεξιοτήτων.

Στρατηγικός Στόχος 07: Η μετάβαση σε μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς

Διασφάλιση ότι όλοι οι νέοι και νέες αισθάνονται αποδεκτοί και πολύτιμοι, μέσω της παροχής οικονομικά προσιτής στέγασης και της καταπολέμησης του στίγματος και των διακρίσεων.

Γ) Τρίτη μορφή

Οι παραπάνω στόχοι χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων, των συνεντεύξεων και του ερωτηματολογίου με τη νεολαία, όπου συγκεντρώθηκε εκ νέου ανατροφοδότηση τόσο για τους ίδιους τους στόχους όσο και για προτάσεις πιθανών δράσεων. Βάσει αυτής της ανατροφοδότησης, οι στόχοι αναθεωρήθηκαν και διαμορφώθηκαν στην τελική τους μορφή, όπως αυτοί παρουσιάζονται στην αντίστοιχη ενότητα του παρόντος εγγράφου.

Παράρτημα 3 : Συμμετέχοντες σε δραστηριότητες ανατροφοδότησης στο πλαίσιο καταρτισμού ΕΣΝ 2030

Στο πλαίσιο καταρτισμού της ΕΣΝ 2030 έλαβαν χώρα μια σειρά από συνεντεύξεις, ομάδες εστίασης, εργαστήρια και ανοιχτές διαβουλεύσεις. Στη συνέχεια ακολουθεί η λίστα με τους κυβερνητικούς και μη οργανισμούς που έλαβαν μέρος σε τουλάχιστον μια από τις προαναφερθείσες δραστηριότητες (σημειώνεται ότι, δεν συμπεριλαμβάνονται τα ονόματα των νέων που έλαβαν μέρος στις διαβουλεύσεις).

Μέλη της ΔΟΕ	Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί
Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Δημοτικό Συμβούλιο Νεολαίας Αγίας Νάπας
Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου	Δημοτικό Συμβούλιο Νεολαίας Λάρνακας
Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης – Υπουργείο Οικονομικών	Δημοτικό Συμβούλιο Νεολαίας Δήμου Ύψωνα
Γραφείο Επιτρόπου Περιβάλλοντος και Ευημερίας των Ζώων	Δήμος Νότιας Λευκωσίας - Ιδαλίου
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού	Ενιαία Δημοκρατική Ένωση Κέντρου (ΕΔΕΚ)
Γραφείο Επιτρόπου του Πολίτη	Ενιαία Δημοκρατική Οργάνωση Νεολαίας (ΕΔΟΝ)
Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου	Ενωμένη Νεολαία Λυμπιών
Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης	Εργατική Νεολαία Π.Ε.Ο.
Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών	ΘΟΙ Κυπερούντας
Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού	Κέντρο Νεότητας Αγρού
Υπηρεσία Ανθρωπιστικών Θεμάτων για Αγνοούμενους και Εγκλωβισμένους	Κέντρο Νεότητας Ιδαλίου
Υπηρεσία Κυπρίων Αποδήμων & Επαναπατρισθέντων	Κέντρο Νεότητας Ευρύχου
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως	Κέντρο Νεότητας Κονιών
Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας	Κέντρο Νεότητας Κυπερούντας
Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Κέντρο Νεότητας Κοφίνου
Υπουργείο Εσωτερικών	Κέντρο Νεότητας Σκαρίνου
Υπουργείο Εξωτερικών	Κέντρο Νεότητας Σινά Όρος
Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος	Κέντρο Νεότητας Συκόπετρας
Υπουργείο Οικονομικών	Κοινοτικό Συμβούλιο Νεολαίας Άχνας
Υπουργείο Υγείας	Κοινότητα Μηλιάς Αμμοχώστου

Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας & Ψηφιακής Πολιτικής	Κυπριακός Οργανισμός Κέντρων Νεότητας (KOKEN)
Υφυπουργείο Πολιτισμού	Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού
Υφυπουργείο Τουρισμού	Νεολαία Αυγόρου
Υπουργείο Παιδείας Αθλητισμού και Νεολαίας	Νεολαία Βρυσούλλων - Αχερίτου
	Νεολαία Δερύνειας
	Νεολαία Ένωσης Κυπρίων Αγροτών (ΕΚΑ)
	Νεολαία Παραλιμνίου
	Νεολαία Παναγροτικής Ένωσης Κύπρου (ΠΕΚ)
	Νεολαία Οικολόγων
	Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτικής και Δράσης
	Κυπριακή Παιδοβουλή
	Πολιτιστικός Όμιλος Αγγλισίδων
	Πολιτιστικός Όμιλος Κοφίνου
	Σώμα Ακριτών
	Σωματείο Αγάπη
	Σχολή Κωφών
	Συμβουλευτικό Κέντρο Στήριξης της Οικογένειας (ΣΥΚΕΣΟ)
	Συμβούλιο Νεολαίας Αραδίππου
	Συμβούλιο Νεολαίας Καλού Χωριού
	Συμβούλιο Νεολαίας Κύπρου (ΣυΝΚ)
	Σώμα Προσκόπων
	AbleBook
	Accept ΛΟΑΤΙ Κύπρου
	Association for Historical Dialogue and Research (AHDR)
	Center for the Advancement of Research and Development in Educational Technology (CARDET)
	Center for Social Innovation Cyprus (CSI Cyprus)
	Cyprus Red Cross Society Youth Section
	Cyprus Refugee Council
	Cyprus Scouts Association
	Cyprus Youth Diplomacy

	Erasmus Student Network Cyprus
	Enoros consulting
	Generation for change cy
	Junior Achievement Κύπρου
	PlanBe
	Running Fluent Initiative
	Sistema Cyprus
	Sol hareket
	Youth for Exchange & Understanding Cyprus (YEU)